

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la cererea de contestare depusă de

Osoianu Sergiu

împotriva

Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru
în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

privind anularea deciziei nr. 12 din 29 aprilie 2024 cu privire la evaluarea reluată a
lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al
Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către
Comisie

(evaluarea integrității candidaților la funcția de membru în organele de
autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, conform Legii nr. 26/2022)

(Dosarul nr. 3-10/24

NR. PIGD 2-24065520-01-3-17062024)

Contestație în baza Legii nr. 26/2022; evaluarea reluată a candidatului la funcția de
membru în Consiliul Superior al Magistraturii

11 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință de judecată publică cererea de contestare depusă de Osoianu Sergiu împotriva deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor,

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, compus din:

Oxana Parfeni, *Președinte*,

Lilia Roic-Botezatu,

Diana Stănilă, *judecători*,

Boico Marianna – grefier,

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului – avocatul Petru Balan,

Reprezentanților pârâtei – avocații Roger Gladei și Valeriu Cernei.

constată următoarele:

ÎN FAPT

A. Poziția reclamantului (f.d. 2-14)

1. La 17 iunie 2024, Osoianu Sergiu a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare Comisie), solicitând anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 12 din 29 aprilie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare CSM) și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul Sergiu Osoianu a invocat că, este judecător și președinte interimar al Judecătoriei Strășeni, a candidat pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, fiind astfel supus procedurii de evaluare a candidaților la această funcție.

3. Cariera reclamantului în sistemul juridic a început la 15 septembrie 2000, când a fost numit în funcția de procuror, activând în cadrul procuraturii până în anul 2008. La 30 septembrie 2008, a fost numit judecător la Judecătoria Strășeni pentru un mandat de cinci ani. Ulterior, la 4 octombrie 2013, a fost reconfirmat în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

4. În ceea ce privește funcțiile de conducere, reclamantul a fost numit președinte al Judecătoriei Strășeni pe un mandat de patru ani la 17 martie 2016, iar ulterior, la 12 mai 2017, a fost reconfirmat în această funcție pentru un nou mandat de patru ani. Începând cu 27 aprilie 2021, acesta exercită funcția de președinte interimar al Judecătoriei Strășeni, până la ocuparea postului vacant conform prevederilor legale.

5. Pe parcursul activității sale, reclamantul nu a fost sancționat disciplinar și se bucură de o reputație ireproșabilă, fără a fi implicat în situații care să afecteze imaginea sa de judecător. De asemenea, a respectat obligațiile legale privind declararea averii și intereselor personale, depunând toate declarațiile necesare în termen la Autoritatea Națională de Integritate. În întreaga sa carieră de judecător, Autoritatea Națională de Integritate nu a constatat încălcări ale regimului juridic privind conflictele de interese, incompatibilitățile, restricțiile și limitările, precum și ale obligațiilor privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

6. Prima procedură de evaluare a reclamantului a început la 6 aprilie 2022, când Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a transmis Comisiei de evaluare lista candidaților la funcția de membru în acest organ.

7. Prin Decizia nr. 12 din 6 ianuarie 2023 „Cu privire la candidatura lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii”, Comisia de evaluare a adoptat următoarea soluție: În temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și e), precum și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a constatat că reclamantul nu întrunește criteriile de integritate, întrucât au fost identificate dubii serioase privind conformitatea sa cu cerințele de integritate etică și financiară. Prin urmare, Comisia a decis că Sergiu Osoianu nu promovează evaluarea.

8. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023 s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Sergiu Osoianu, reprezentat de avocatul Petru Balan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 12 din 6 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Sergiu Osoianu și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului. S-a anulat decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 12 din 6 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Sergiu Osoianu. S-a dispus reevaluarea candidatului Sergiu Osoianu de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

9. În urma deciziei Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor l-a informat pe reclamant, la 8 septembrie 2023, că a reluat procedura de evaluare, conform art. 14 alin. (10) din Legea nr. 26/2022. În cadrul acestei noi evaluări, reclamantului i-au fost expediate o serie de întrebări și subîntrebări pe 17 octombrie 2023 și 29 decembrie 2023.

10. Reclamantul a indicat că, din conținutul acestor întrebări a reieșit că Comisia nu intenționa să respecte pe deplin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023, punând sub semnul întrebării reluarea evaluării în conformitate cu decizia instanței.

11. Pe parcursul reevaluării, reclamantul a comunicat Comisiei de evaluare că toate informațiile relevante și pertinente au fost deja prezentate în cursul procedurii anterioare. Acesta a subliniat că nu deține alte informații sau documente suplimentare față de cele deja furnizate.

12. Reclamantul a menționat, de asemenea, că concluziile și interpretările Comisiei, formulate pe baza informațiilor și documentelor prezentate, au fost desființate ca fiind ilegale prin decizia Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023.

13. În acest context, reclamantul a reiterat că, în conformitate cu soluția instanței de judecată, reevaluarea trebuie realizată exclusiv pe baza informațiilor și documentelor deja prezentate în cadrul evaluării inițiale. Acestea, potrivit hotărârii instanței, justifică promovarea evaluării de către reclamant.

14. Decizia Comisiei de Evaluare nr. 12 din 29 aprilie 2024, privind reevaluarea lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, constituie un act administrativ individual defavorabil ilegal, care urmează a fi anulat, or, această decizie violează următoarele drepturi ale reclamantului:

- dreptul de a beneficia de drepturile și libertățile consacrate de Constituția și legislația Republicii Moldova, prevăzut de art. 14 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 (în mod special dreptul la respectul vieții private, care include dreptul la respectul vieți profesionale; dreptul de a obține recunoașterea dreptului pretins și vătămat de o autoritate publică);
- dreptul de a candida și de a fi ales în organele de autoadministrare a judecătorilor, prevăzut de art. 14 alin.(1) lit. b) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544- XIII din 20 iulie 1995.

15. Reclamantul a menționat că, în temeiul art. 10 și art. 11 din Codul administrativ, Decizia nr. 12 din 29 aprilie 2024 constituie un act administrativ individual defavorabil, întrucât a fost emisă de o autoritate publică și afectează drepturile și interesele legitime ale destinatarului său.

16. Această decizie repune în discuție, denaturează și evită executarea unei hotărâri judecătorești irevocabile, pronunțate cu autoritate de lucru judecat în favoarea reclamantului.

17. Totodată, Decizia nr. 12 din 29 aprilie 2024 contravine constatările definitive stabilite prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 1 august 2024, încălcând astfel principiile securității juridice și obligativității hotărârilor judecătorești.

18. În opinia reclamantului autoritatea pârâtă a ignorat și nu a respectat constatările stabilite cu autoritate de lucru judecat prin decizia Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023, încălcând astfel dreptul reclamantului la o instanță.

19. În esență, autoritatea pârâtă nu a executat hotărârea judecătorească, eludând astfel caracterul executoriu și obligatoriu al acesteia.

20. Este un principiu fundamental, consacrat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), că dreptul la executarea hotărârilor judecătorești

definitive face parte integrantă din dreptul la o instanță, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În caz contrar, garanțiile oferite de acest articol ar deveni lipsite de efect util (Hornsby împotriva Greciei, pct. 40; Scordino împotriva Italiei (nr. 1), pct. 196).

21. CEDO a subliniat că dreptul la executarea hotărârilor judecătorești este de o importanță și mai mare în cadrul contenciosului administrativ (Sharxhi și alții împotriva Albaniei, pct. 92). În acest context, o persoană care inițiază o acțiune în anulare în fața celei mai înalte jurisdicții administrative nu urmărește doar anularea actului contestat, ci și eliminarea efectelor acestuia. Astfel, executarea efectivă a hotărârii este esențială pentru protecția justițiabilului și restabilirea legalității (Hornsby împotriva Greciei, pct. 41; Kyrtatos împotriva Greciei, pct. 31-32). Mai mult, executarea unei hotărâri judecătorești trebuie să fie completă și perfectă, nu doar parțială (Matheus împotriva Franței, pct. 58; Sabin Popescu împotriva României, pct. 68-76), și nu poate fi împiedicată, anulată sau întârziată în mod excesiv (Immobiliare Saffi împotriva Italiei, pct. 74).

22. Astfel, reclamantul a notat că prin neasigurarea unei executări conforme a hotărârii din 1 august 2023, autoritatea pârâtă a afectat grav dreptul reclamantului la un proces echitabil, încălcând astfel atât normele dreptului intern, cât și standardele europene privind protecția drepturilor omului.

23. Autoritatea pârâtă a încălcat dreptul reclamantului de a nu fi supus unei reevaluări care contravine unei hotărâri judecătorești definitive, emisă în favoarea sa, încălcând astfel principiul securității juridice.

24. Conform jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), dreptul la un proces echitabil trebuie interpretat în lumina principiului preeminenței legii, unul dintre elementele fundamentale ale acestuia fiind principiul securității raporturilor juridice (Okyay și alții împotriva Turciei, pct. 73).

25. Astfel, o soluție definitivă pronunțată de instanțe nu mai poate fi pusă în discuție (Brumărescu împotriva României, pct. 61; Agrokompleks împotriva Ucrainei, pct. 148). Repunerea în discuție a unei soluții judecătorești definitive și a constatărilor unei instanțe irevocabile este inadmisibilă, indiferent dacă aceasta vine din partea judecătorilor, membrilor puterii executive (Tregoubenko împotriva Ucrainei, pct. 36) sau autorităților administrative (Agrokompleks împotriva Ucrainei, pct. 150-151).

26. O hotărâre definitivă poate fi reconsiderată doar în circumstanțe excepționale, de exemplu, în cazul unei erori judiciare evidente (Riabykh împotriva Rusiei, pct. 52; Vardanyan și Nanushyan împotriva Armeniei, pct. 70). În cazul de față, nu există astfel de circumstanțe, iar autoritatea pârâtă a repus în discuție fapte deja stabilite printr-o hotărâre irevocabilă, ceea ce reprezintă o încălcare flagrantă a principiului securității juridice.

27. În esență, Decizia nr. 12 din 29 aprilie 2024 este un act administrativ individual defavorabil, care pune sub semnul întrebării și rediscută fapte deja constatate irevocabil de Curtea Supremă de Justiție prin decizia sa din 1 august 2023.

28. Este inacceptabil și revoltător faptul că autoritatea pârâtă își arogă atribuția de a desconsidera constatările irevocabile și obligatorii ale celei mai înalte instanțe judecătorești din stat, subminând astfel principiul statului de drept și obligativitatea hotărârilor judecătorești.

Referitor la dubiu reținut de Comisia de evaluare privind acceptarea unei compensații în locul locuinței și primirea unui teren gratuit.

29. Reclamantul a subliniat că Legea nr. 26 din 10 martie 2022 utilizează sintagma „dubii serioase” doar în art. 13 alin. (5), fără a defini conținutul acestui concept, care este nou în sistemul de drept național. Astfel, Comisia de evaluare dispune de o marjă largă de apreciere asupra situațiilor de fapt catalogate drept „dubii serioase” privind integritatea unui candidat. Cu toate acestea, marja de apreciere nu poate fi absolută, fiind limitată de prevederile art. 16 și art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, care impun ca discreția autorităților să fie exercitată cu bună-credință și să nu fie arbitrară.

30. În decizia sa, Comisia de evaluare a reținut că, în 2014, reclamantul a ajuns la un acord de împăcare cu Primăria Chișinău, în urma căruia, la 5 februarie 2015, a primit o compensație de 1.015.880 MDL în locul locuinței care îi fusese atribuită prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 2008. Comisia a considerat că acest acord a fost încheiat fără existența unei hotărâri judecătorești care să schimbe modul de executare a deciziei din 2008, menționând că, potrivit art. 252 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice modificare a modului de executare trebuie să fie aprobată printr-o nouă hotărâre a instanței emitente.

31. Această concluzie este eronată, deoarece Comisia și-a depășit atribuțiile, asumând rolul instanței de judecată și apreciind legalitatea unui acord de împăcare care beneficiază de o prezumție puternică de legalitate și nu a fost declarat ilegal de nicio instanță. Deși art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 stabilește că Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor autorități, acest fapt nu îi conferă dreptul de a trata ca fiind ilegale sau dubioase acte juridice care nu au fost contestate în mod legal.

32. Mai mult, executarea hotărârii judecătorești din 2008 nu poate fi pusă în discuție, la fel cum nici modul în care aceasta a fost executată nu poate fi reconsiderat. Atât reclamantul, cât și alte persoane din cadrul procuraturii și Ministerului Afacerilor Interne au beneficiat de compensarea în bani a locuințelor atribuite prin hotărâri judecătorești. Această schimbare a modului de executare a fost influențată de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cazuri precum *Botezatu v. Republica Moldova*, *Mizemaia v. Moldova*, *Prodan v. Moldova*, care au impus autorităților statului să ofere compensații adecvate în situații similare. Interpretarea Comisiei potrivit căreia acest acord de împăcare ar fi dubios sau ilegal este disproporționată și excede limitele marjei de discreție de care Comisia dispune.

33. De asemenea, Comisia a reținut că reclamantul a beneficiat de două programe de stat pentru locuințe destinate angajaților din sistemul judiciar și al procuraturii, considerând acest aspect „preocupant” și susținând că reclamantul „a profitat” de aceste programe în mod deliberat, fără a informa autoritățile implicate.

34. Această concluzie este, de asemenea, neîntemeiată. Nu există nicio constatare oficială privind ilegalitatea acțiunilor reclamantului în exercitarea drepturilor sale, drepturi care îi erau garantate de lege în calitatea sa oficială. Interpretarea Comisiei este subiectivă și tendențioasă, nefiind susținută de vreun act normativ care să interzică reclamantului solicitarea unui teren în orașul Strășeni după ce primise o compensație din partea Primăriei Chișinău.

35. În plus, Comisia nu a prezentat nicio dovadă conform căreia autoritățile publice locale i-ar fi refuzat reclamantului atribuirea terenului pe motiv că a beneficiat anterior de o compensație. Dimpotrivă, atribuirea loturilor de teren în intravilan este la discreția autorităților locale, fiind parte a strategiei de dezvoltare a localității. Codul funciar permite chiar și atribuirea repetată a loturilor de teren, cu condiția achitării costului acestora, ceea ce demonstrează că nu există nicio interdicție legală pentru reclamant în acest sens.

36. Prin urmare, Comisia de evaluare a aplicat în mod arbitrar conceptul de „dubii serioase”, fără a respecta principiile proporționalității și securității juridice. Conduita reclamantului nu a fost ilegală, neetică sau dubioasă, iar interpretările Comisiei exced limitele competențelor sale și sunt contrare principiilor fundamentale ale dreptului administrativ.

Referitor la dubiu reținut de Comisia de evaluare privind sursele de mijloace financiare pentru procurarea apartamentului în 2014.

37. Reclamantul contestă faptul că Comisia de evaluare a impus în mod nejustificat și excesiv o serie de obligații, atât asupra sa, cât și asupra persoanelor terțe care au interacționat cu el la diferite momente de timp.

38. Comisia a impus reclamantului însărcinări nefirești și disproporționate, presupunând că acesta, rudele sale sau alte persoane apropiate ar fi trebuit să prevadă, cu până la 15 ani în urmă, că în 2022 va fi instituită o Comisie de vetting și că vor trebui să respecte o „etică fiscală” exagerată, păstrând toate cecurile, facturile, recipisele și bonurile de plată. Această așteptare este nerealistă, mai ales în cazul unor împrumuturi acordate între persoane apropiate, care nu presupun formalități scrise atunci când există o relație de încredere.

39. Mai mult, Comisia a sancționat reclamantul pentru faptul că o rudă a acestuia nu a păstrat o recipisă pentru un împrumut acordat în anul 2014. Acest mod de exercitare a discreției administrative este arbitrar, deoarece nici legislația națională, nici principiile de bună administrare nu impun obligația de a documenta strict fiecare tranzacție privată între persoane apropiate, mai ales în lipsa unui cadru normativ care să prevadă în mod expres acest lucru.

40. Astfel, decizia Comisiei este neîntemeiată, bazându-se pe criterii disproporționate și retrospective, care impun cerințe nerezonabile și imposibil de anticipat de către reclamant și persoanele din anturajul său. Acest mod de interpretare a criteriilor de integritate excede limitele marjei de apreciere și încalcă principiul securității juridice, fiind incompatibil cu standardele echității și buneii administrări.

Referitor la dubiu reținut de Comisia de evaluare privind pretinsul dezechilibru de avere pentru anii 2016, 2018 și 2021 și sursa de venit a numerarului concubinei reclamantului declarat pentru anii 2016-2021

41. Reclamantul contestă concluziile Comisiei de evaluare, susținând că acestea nu reflectă realitatea și că metodologia utilizată în analiza fluxurilor financiare este eronată și nejustificată.

42. În runda a doua de întrebări și răspunsuri din 3 octombrie 2022, care conținea 9 întrebări principale, 28 subîntrebări și 4 solicitări de documente suplimentare, reclamantul a oferit toate clarificările necesare privind veniturile sale pentru anii 2016, 2018 și 2021, incluzând probe concrete care susțin exactitatea calculelor sale.

43. Comisia de evaluare, însă, nu a adus nicio dovadă clară în decizia contestată care să demonstreze că datele financiare furnizate de reclamant sunt eronate. Atunci când este vorba despre calcule financiare concrete, nu este suficientă simpla afirmare a existenței unor „dubii”, ci este imperios necesar să fie prezentate probe clare și argumente detaliate care să justifice corectitudinea unui calcul în detrimentul altuia. În acest caz, Comisia nu a motivat de ce calculele prezentate de reclamant ar fi greșite, ceea ce face ca decizia să fie lipsită de fundament juridic și factual.

44. În ceea ce privește numerarul deținut de concubina reclamantului între anii 2006-2021, Comisia de evaluare și-a exercitat discreția cu rea-credință și într-un mod disproporționat. Este inacceptabil ca reclamantului să i se opună comportamentul fiscal și diligența unei persoane terțe pe o perioadă extinsă de 15 ani, fără existența unei obligații legale clare care să prevadă o asemenea răspundere. Această interpretare excede principiul proporționalității și constituie un exemplu de exercitare arbitrară a discreției administrative.

45. În acest context, sunt relevante concluziile Comisiei de la Veneția, care a subliniat riscurile excesive ale unei evaluări patrimoniale ce vizează și persoanele apropiate ale candidatului, conform Legii nr. 133/2016. Definiția persoanelor apropiate trebuie să fie strict limitată și justificată, iar aplicarea acestui concept trebuie să fie esențială și proporțională scopului urmărit. Comisia de la Veneția a evidențiat două riscuri majore ale unei astfel de evaluări:

- Dacă persoanele apropiate au drept de veto asupra furnizării de informații, acestea pot influența în mod nejustificat evaluarea unui candidat, periclitând oportunitățile legitime ale acestuia.
- Dacă persoanele apropiate nu au drept de veto și sunt obligate să coopereze, se creează o ingerință nejustificată în viața lor privată, fără ca acestea să aibă un interes direct în procesul de evaluare.

46. În acest caz, Comisia de evaluare a aplicat în mod abuziv și excesiv criteriile de verificare, transformând o procedură administrativă de integritate într-o anchetă disproporționată asupra unor persoane care nu fac obiectul evaluării.

47. Astfel, Comisia a încălcat principiul proporționalității, aplicând standarde arbitrare și condiții imposibil de respectat, ceea ce afectează dreptul reclamantului de a candida și de a fi ales în organele de autoadministrare judecătorească. Evaluarea

realizată de Comisie nu respectă standardele de echitate, fiind lipsită de fundament juridic și probatoriu clar, motiv pentru care concluziile acesteia trebuie anulate.

Referitor la dubiu reținut de Comisia de evaluare privind sursele de mijloace financiare pentru două donații

48. Reclamantul contestă concluziile Comisiei de evaluare referitoare la sursele mijloacelor financiare pentru donațiile de 5.000 EUR din 2017 și 7.000 EUR din 2021, menționate în declarațiile sale anuale.

49. În decizia sa, Comisia a afirmat că reclamantul nu a furnizat documente relevante pentru a justifica proveniența sumelor și că informațiile despre venitul impozabil al persoanelor care au făcut donațiile creează îndoieli privind capacitatea lor financiară de a efectua astfel de transferuri. Totodată, Comisia a invocat lipsa documentelor care să ateste veniturile obținute în străinătate de ruda concubinei reclamantului, care a donat 5.000 EUR în 2017.

50. Reclamantul susține că aceste constatări sunt nejustificate, întrucât Comisia i-a impus obligații nefirești și disproporționate, atât lui, cât și persoanelor terțe care au interacționat cu acesta la diferite momente în timp. Nici reclamantul, nici concubina sa, nici rudele lor nu aveau cum să prevadă, cu 10-15 ani în urmă, că vor fi supuși unei verificări atât de minuțioase, care ar necesita arhivarea tuturor cecurilor, facturilor, bonurilor de plată sau actelor de transfer bancar.

51. Mai mult, Comisia a aplicat retroactiv o exigență de „etică fiscală” exagerată, presupunând că fiecare sumă de bani oferită în mod privat, pe baza relațiilor de rudenie, apropiere sau încredere, trebuie documentată strict și formalizată. Aceasta este o abordare nerealistă și excesivă, care nu corespunde practicilor obișnuite în raporturile dintre persoane apropiate.

52. În plus, Comisia l-a sancționat pe reclamant pentru faptul că rudele concubinei sale nu au păstrat documente bancare care să justifice donația din 2017, ceea ce constituie un abuz de discreție administrativă. Reclamantul nu poate fi tras la răspundere pentru lipsa unor documente care nu intrau în atribuțiile sale de păstrare sau arhivare, mai ales că acestea privesc tranzacții desfășurate cu mulți ani înaintea procedurii de evaluare.

53. Comisia de evaluare a fundamentat întreaga sa concluzie pe existența unor „dubii care nu au fost înlăturate de candidat”, fără a prezenta dovezi clare care să demonstreze că aceste tranzacții au fost ilicite sau că reclamantul ar fi acționat în afara normelor de integritate financiară.

54. În acest sens, instanța de judecată trebuie să evalueze dacă reclamantul putea, în mod rezonabil, să înlătore aceste „dubii”, ținând cont de:

- Cine sunt autorii tranzacțiilor (persoane apropiate, care nu aveau obligația legală de a documenta astfel de donații);
- Perioada lungă de timp scursă de la momentul efectuării tranzacțiilor;
- Valoarea donațiilor, care nu reprezintă sume excepțional de mari pentru a ridica suspiciuni serioase;

- Faptul că nu exista nicio obligație legală pentru reclamant de a anticipa, cu mulți ani înainte, că aceste tranzacții vor fi verificate și că va trebui să furnizeze dovezi suplimentare.

55. Astfel, abordarea Comisiei de evaluare este disproporționată și excesivă, impunând cerințe nerezonabile și depășind limitele acceptabile ale marjei de apreciere administrative. În lipsa unor probe concrete care să demonstreze o conduită ilegală sau lipsită de integritate, concluziile Comisiei trebuie considerate nefondate și anulate.

Referitor la dubiu reținut de Comisia de evaluare privind presupusa nedeclarare a unui automobil, valoarea subestimată a două automobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital aferentă vânzării unui automobil de către concubina reclamantului

56. Reclamantul contestă concluziile Comisiei de evaluare, care a reținut că acesta nu și-a declarat autoturismul Mercedes Benz E220 în declarațiile anuale pentru anii 2012-2013. În răspunsurile oferite Comisiei, atât în scris, cât și în cadrul audierilor, reclamantul a susținut că, în acea perioadă, subiecții declarării erau obligați să declare doar bunurile achiziționate în anul de referință, nu și cele dobândite anterior. Această interpretare este susținută de practica legală din acea perioadă, iar faptul că Comisia a ajuns la o altă concluzie nu este motivat printr-o analiză clară a legislației aplicabile.

57. În chestionarul de integritate etică, reclamantul a explicat că a declarat acest automobil la momentul achiziției sale și că nu mai era obligat să îl menționeze în declarațiile ulterioare. Cu toate acestea, Comisia a ignorat această explicație și a insistat asupra unei interpretări contrare a prevederilor legale, fără a demonstra cu probe clare că declarația reclamantului ar fi fost neconformă.

58. Totodată, această constatare este în contradicție cu art. 137 alin. (3) și (4) din Codul administrativ, care impune tratamentul egal al unor situații similare. În alte decizii, Comisia de evaluare a analizat cazuri de nedeclarare a unor împrumuturi, conturi bancare, prețuri de vânzare ale unor terenuri sau sume diferite față de contractele declarate, însă nu a constatat dubii serioase privind integritatea etică a acelor candidați. Prin aplicarea unui standard diferit pentru reclamant, Comisia și-a exercitat discreția în mod inechitabil și discriminatoriu, încălcând principiul tratamentului egal.

59. Un alt aspect contestat este cel referitor la valoarea declarată a autoturismului Honda CRV, achiziționat în 2014 pentru 150.000 MDL și vândut în 2019 pentru 177.030 MDL. Comisia a invocat existența unui plus de 27.030 MDL și a pus la îndoială prețul de achiziție, menționând că reclamantul nu a prezentat documente justificative privind eventualele lucrări de reparație. Această concluzie este excesivă și nerezonabilă, deoarece obligă reclamantul să probeze, după cinci ani, costurile reparațiilor unui automobil, fără a exista un temei obiectiv care să demonstreze că prețul de vânzare declarat nu era unul realist. Comisia nu a adus nicio probă care să arate că valoarea declarată a autoturismului a fost nerealistă sau că tranzacția a fost fictivă, motiv pentru care suspiciunile formulate sunt nejustificate.

60. În ceea ce privește neplata impozitului pentru creșterea de capital de către concubina reclamantului, Comisia de evaluare a invocat dubii serioase privind respectarea obligațiilor fiscale ale acesteia. Totuși, această concluzie nu are o legătură directă cu integritatea reclamantului, întrucât este vorba despre o persoană terță, iar Comisia nu a demonstrat că reclamantul avea cunoștința de această situație sau că ar fi avut un rol activ în nedeclararea venitului respectiv.

61. În acest caz, Comisia de evaluare trebuia să analizeze dacă posibila omisiune a concubinei reclamantului de a declara venitul provenit din vânzarea unui automobil era un aspect suficient de relevant pentru a afecta integritatea etică a reclamantului. De asemenea, Comisia nu a verificat dacă organul fiscal a examinat această situație și dacă a fost identificată o încălcare reală a legislației fiscale.

62. Prin formularea unor astfel de concluzii, Comisia a încălcat principiul proporționalității și a exercitat discreția administrativă într-un mod arbitrar. A impus cerințe excesive și nerezonabile reclamantului, aplicând standarde neuniforme și formulând acuzații nesustținute de probe. În aceste condiții, decizia contestată este nefondată și trebuie anulată, întrucât nu respectă principiile echității și buneii administrări.

B. Poziția pârâtei (f.d. 132-168):

63. La 26 iunie 2024, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de către Osoianu Sergiu.

64. În motivarea referinței, pârâta a invocat că, reclamantul a fost supus procedurii de evaluare de către Comisia de evaluare începând cu 8 iulie 2022, iar prin Decizia nr. 12 din 6 ianuarie 2023, intitulată „Cu privire la candidatura lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii”, Comisia a stabilit că reclamantul nu a promovat evaluarea. Potrivit pârâtei, decizia a fost adoptată în temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. b), c), d) și e), precum și al art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, întrucât s-au constatat „dubii serioase” cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară.

65. La 27 ianuarie 2023, reclamantul a contestat decizia emisă de Comisia de evaluare după finalizarea procedurii inițiale de evaluare, adresându-se Curții Supreme de Justiție (CSJ).

66. Ulterior, la 1 august 2023, completul de judecată special instituit în cadrul CSJ, responsabil cu examinarea contestațiilor împotriva deciziilor Comisiei, a emis o hotărâre prin care a admis contestația reclamantului. Instanța a anulat decizia Comisiei emisă în urma evaluării inițiale și a dispus reluarea procedurii de evaluare a reclamantului („Decizia CSJ”).

67. În vederea executării obligațiilor legale ce rezultă din Legea nr. 26/2022 și din Decizia CSJ, Comisia a inițiat reluarea procedurii de evaluare a reclamantului. Ca

urmare a acestei reevaluări, Comisia a emis Decizia nr. 12 din 29 aprilie 2024, privind evaluarea reluată a lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii („Decizia”).

68. Conform art. 14 alin. (10) din Legea nr. 26/2022, în cazul în care procedura de evaluare a unui candidat este reluată, dispozițiile prezentei legi referitoare la evaluarea integrității se aplică în mod corespunzător.

69. În contextul reluării procedurii de evaluare a unui candidat, procesul a fost desfășurat conform etapelor prevăzute de art. 10-12 din Legea nr. 26/2022 și art. 19 din Regulamentul Comisiei. În baza acestor prevederi, Comisia de evaluare a inițiat reluarea evaluării reclamantului la 8 septembrie 2023.

70. În vederea desfășurării procedurii, Comisia a colectat informații suplimentare din diverse surse, în conformitate cu necesitățile procesului, pentru a examina aspectele relevante în cadrul evaluării reluate. În acest sens, Comisia a adresat reclamantului trei runde de întrebări scrise, incluzând 12 întrebări principale, 27 subîntrebări și 12 solicitări de documente suplimentare.

71. Reclamantul a răspuns la solicitările Comisiei, însă a formulat obiecții față de alte întrebări adresate, fără a răspunde substanțial la solicitările esențiale.

72. Pe parcursul procedurii, reclamantul:

- a primit notificarea privind faptele și dubiile serioase identificate de Comisie la 13 martie 2024.
- a răspuns la notificare la 20 martie 2024.
- nu a solicitat audiere și a refuzat să participe la audierea publică.

73. La 16 martie 2024, reclamantul a solicitat acces la materialele evaluării, iar în urma solicitării, Comisia i-a oferit accesul la aceste documente pe 19 martie 2024. Cu toate acestea, reclamantul nu a solicitat desfășurarea unei audieri publice.

74. Ulterior, Comisia a emis decizia finală după încheierea evaluării reluate. În acest proces, Comisia a acționat cu diligență și bună-credință, respectând toate obligațiile prevăzute de Legea nr. 26/2022. În mod special, atunci când au fost identificate neclarități, Comisia i-a oferit reclamantului posibilitatea de a le clarifica, prin furnizarea de date și informații suplimentare, în conformitate cu art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022. În plus, Comisia a acordat un termen suficient pentru răspuns, fapt confirmat implicit de către reclamant, prin prezentarea unor date și informații suplimentare.

75. Pe parcursul procesului reluat de evaluare, sarcina probatoriului revine candidatului în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 26/2022.

76. În faza inițială a evaluării (etapele I și II), Comisia are obligația de a colecta date și informații, utilizând competențele sale legale conform art. 6 din Legea nr. 26/2022 și respectând obligațiile prevăzute de art. 7 din aceeași lege.

77. Însă, odată ce apar neclarități, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a furniza date și informații suplimentare pentru clarificarea acestora. Această etapă este esențială în cadrul reluării procedurii de evaluare și este reglementată de art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022.

78. Prezentarea acestor date și informații suplimentare constituie un drept al candidatului, și nu o obligație, conform art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022. Cu toate acestea, neexercitarea acestui drept, fie prin refuz explicit sau tacit, fie prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente, poate determina Comisia să concluzioneze existența unor dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate de către candidat, în conformitate cu art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022.

79. Prin urmare, transferul sarcinii probatoriului asupra candidatului este un mecanism legal care nu încalcă drepturile acestuia, ci dimpotrivă, oferă oportunitatea de a demonstra conformitatea cu standardele de integritate, prevenind orice concluzie nefondată din partea Comisiei.

80. Trecerea sarcinii probei asupra candidatului în cadrul procedurii de evaluare a integrității a fost dezvoltată și acceptată la nivel internațional, fiind susținută atât de Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția), cât și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO).

81. Comisia de la Veneția a constatat că, într-un sistem de vetting și verificări de integritate, este perfect legitim ca sarcina probei să fie transferată de la stat la judecătorul sau procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții. Acest principiu este subliniat în Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 9 februarie 2022 privind procesul de vetting în sistemul judiciar din Kosovo, unde se afirmă că în procesul de redeseinare, toți angajații devin solicitanți, iar aceștia trebuie să facă dovada că sunt apți pentru exercitarea funcției.

82. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a confirmat că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) nu impune reguli stricte privind admisibilitatea probelor sau modul în care acestea trebuie evaluate, lăsând aceste aspecte în competența legislației naționale și a instanțelor naționale. În cauza *García Ruiz v. Spania* (nr. 30544/96, § 28, ECHR 1999-1), Curtea a reafirmat acest principiu, subliniind că transferul sarcinii probei asupra reclamantului nu este arbitrar atunci când există constatări preliminare și acces la probe.

83. În cauza *Gogitidze și alții împotriva Georgiei* (nr. 36862/05, § 122, 12 mai 2015) și *Grayson și Barnham împotriva Regatului Unit* (nr. 19955/05 și 15085/06, §§ 37-49, 23 septembrie 2008), CtEDO a recunoscut că, în cadrul procedurilor de verificare a bunurilor acumulate pe durata activității profesionale, solicitantul are obligația de a furniza documente justificative. În acest sens, în cauza *Xhoxhaj vs. Albania* (nr. 15227/19, §§ 352-353), Curtea a stabilit că lipsa unor documente justificative care să ateste proveniența legală a veniturilor sau a bunurilor nu constituie o încălcare a principiului securității juridice, atâta timp cât procedura este reglementată clar prin lege.

84. În Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale a Drepturilor Omului și Stat de Drept (DGI) a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Moldova), s-a reținut că evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor se bazează pe presupunerea existenței unor deficiențe grave în sistemul de justiție și a unor îndoieli sistemice privind integritatea magistraților. Comisia

subliniază că, într-un regim de funcționare normală, integritatea unui magistrat ar trebui să fie demonstrată prin competența profesională și calitățile personale care au condus la numirea sa în funcție.

85. Prin urmare, transferul sarcinii probei asupra candidatului în procesul de evaluare este un mecanism acceptat la nivel european, care nu încalcă drepturile fundamentale, ci asigură transparența și eficiența procedurii de verificare a integrității.

86. Procesul reluat de evaluare a integrității și decizia emisă de Comisie nu afectează statutul profesional al reclamantului, întrucât evaluarea a fost realizată strict în limitele mandatului stabilit de lege. Conform articolului 3 alineatul (1) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare are atribuția de a verifica integritatea candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, inclusiv în Consiliul Superior al Magistraturii. În acest sens, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile altor autorități publice, precum organele de urmărire penală, și nu are competența de a influența statutul profesional al unui judecător sau procuror.

87. Comisia și-a desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile legale, constatând că reclamantul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, invocând existența unor dubii serioase care nu au fost înlăturate. Această concluzie este în concordanță cu articolul 13 alineatul (5) din Legea nr. 26/2022, care prevede că un candidat nu promovează evaluarea integrității dacă există dubii serioase privind conformitatea sa cu cerințele legii, iar aceste dubii nu au fost clarificate prin prezentarea unor informații suplimentare concludente. Mandatul Comisiei este clar delimitat prin lege, având ca scop verificarea integrității etice și financiare a candidaților, conform articolului 8 din Legea nr. 26/2022. Metodologia impusă de lege stabilește un test riguros, în care Comisia trebuie să constate existența unor dubii serioase privind integritatea candidatului, iar acesta are posibilitatea de a furniza date și documente justificative pentru a le înlătura. În cazul reclamantului, Comisia a aplicat acest mecanism, oferindu-i posibilitatea de a clarifica orice neclaritate, însă informațiile prezentate nu au fost suficiente pentru a elimina îndoielile exprimate în evaluare.

88. Decizia Comisiei de nepromovare a evaluării are ca unic efect juridic neadmiterea candidatului în alegeri sau concurs pentru funcția respectivă, conform articolului 13 alineatul (6) din Legea nr. 26/2022. Aceasta nu are consecințe asupra carierei reclamantului ca judecător și nu îi afectează dreptul de a-și exercita în continuare atribuțiile profesionale. În acest sens, Nota informativă a Legii nr. 26/2022 precizează clar că rezultatul evaluării integrității nu influențează statutul profesional al candidaților și nu are drept scop evaluarea aptitudinilor lor profesionale. Aceeași concluzie a fost confirmată de Comisia de la Veneția în Opinia comună nr. 1069/2021, unde s-a subliniat că evaluarea integrității nu afectează cariera unui judecător sau procuror, deoarece principiul inamovibilității magistraților și competența exclusivă a Consiliilor Supreme protejează independența acestora.

89. În plus, Comisia subliniază că Legea nr. 26/2022 și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului nu garantează candidaților dreptul la un rezultat favorabil în urma evaluării. Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu include un drept general de a deține o funcție publică legată de administrarea justiției, iar evaluarea integrității este o etapă distinctă, reglementată de lege, care nu încalcă drepturile fundamentale ale candidatului. Astfel, decizia Comisiei a fost adoptată în strictă conformitate cu cadrul legal național și internațional, respectând principiile echității, transparenței și proporționalității.

90. Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, candidatul are posibilitatea de a refuza publicarea deciziei Comisiei care îl vizează. Potrivit acestui articol, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, candidatul trebuie să notifice Comisia de evaluare cu privire la refuzul său privind publicarea. În cazul în care nu transmite această notificare în termenul prevăzut, decizia este publicată pe pagina web a instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului. Publicarea se face într-o formă depersonalizată, exceptând numele și prenumele candidatului, care rămân vizibile publicului.

91. În cazul de față, reclamantul a exercitat acest drept, notificând Comisia despre refuzul său privind publicarea în termenul legal prevăzut. Ca urmare, decizia referitoare la evaluarea sa nu a fost publicată pe pagina web a instituției responsabile. Acest aspect demonstrează respectarea cadrului legal de către Comisie și exercitarea dreptului candidatului conform dispozițiilor Legii nr. 26/2022.

92. Decizia emisă de Comisia de evaluare cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării reprezintă o apreciere bazată pe intima convingere a Comisiei asupra existenței sau inexistenței unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică. Această decizie nu constituie o constatare a lipsei de conformitate, ci doar confirmă existența unor incertitudini care nu au fost înlăturate în cadrul procedurii de evaluare.

93. Prin Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”.

94. Curtea a stabilit că, până la modificarea legii, completul special al Curții Supreme de Justiție poate dispune reluarea evaluării candidaților nepromovați, dar numai în cazul în care se constată:

95. Erori procedurale grave comise de Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii.

96. Existența unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării candidatului.

97. Curtea Constituțională a subliniat că erorile procedurale nesemnificative nu trebuie să ducă la anularea deciziilor Comisiei, deoarece o astfel de soluție ar fi disproporționată. Prin urmare, orice contestație formulată împotriva unei decizii a Comisiei trebuie să fie argumentată în limitele stabilite de Legea nr. 26/2022 și de jurisprudența Curții Constituționale.

98. În această ordine de idei, concluzia Comisiei, exprimată în decizia sa, ține de oportunitatea și aprecierea sa asupra existenței unor dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Astfel, orice contestare a acestei decizii trebuie să fie fundamentată nu doar pe existența unor posibile erori de procedură, ci și pe impactul acestor erori asupra echității procesului și asupra rezultatului evaluării.

99. Decizia emisă de Comisia de evaluare cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării reprezintă o apreciere bazată pe intima convingere a Comisiei asupra existenței sau inexistenței unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică. Această decizie nu constituie o constatare a lipsei de conformitate, ci doar confirmă existența unor incertitudini care nu au fost înlăturate în cadrul procedurii de evaluare.

100. Prin Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”.

101. Curtea a stabilit că, până la modificarea legii, completul special al Curții Supreme de Justiție poate dispune reluarea evaluării candidaților nepromovați, dar numai în cazul în care se constată:

102. Erori procedurale grave comise de Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii.

103. Existența unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării candidatului.

104. Curtea Constituțională a subliniat că erorile procedurale nesemnificative nu trebuie să ducă la anularea deciziilor Comisiei, deoarece o astfel de soluție ar fi disproporționată. Prin urmare, orice contestație formulată împotriva unei decizii a Comisiei trebuie să fie argumentată în limitele stabilite de Legea nr. 26/2022 și de jurisprudența Curții Constituționale.

105. În această ordine de idei, concluzia Comisiei, exprimată în decizia sa, ține de oportunitatea și aprecierea sa asupra existenței unor dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Astfel, orice contestare a acestei decizii trebuie să fie fundamentată nu doar pe existența unor posibile erori de procedură, ci și pe impactul acestor erori asupra echității procesului și asupra rezultatului evaluării.

106. Decizia emisă de Comisia de evaluare cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării reprezintă o apreciere bazată pe intima convingere a Comisiei asupra existenței sau inexistenței unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică. Această decizie nu constituie o constatare a lipsei de conformitate, ci doar confirmă existența unor incertitudini care nu au fost înlăturate în cadrul procedurii de evaluare.

107. Prin Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”.

108. Curtea a stabilit că, până la modificarea legii, completul special al Curții Supreme de Justiție poate dispune reluarea evaluării candidaților nepromovați, dar numai în cazul în care se constată:

109. Erori procedurale grave comise de Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii.

110. Existența unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării candidatului.

111. Curtea Constituțională a subliniat că erorile procedurale nesemnificative nu trebuie să ducă la anularea deciziilor Comisiei, deoarece o astfel de soluție ar fi disproporționată. Prin urmare, orice contestație formulată împotriva unei decizii a Comisiei trebuie să fie argumentată în limitele stabilite de Legea nr. 26/2022 și de jurisprudența Curții Constituționale.

112. În această ordine de idei, concluzia Comisiei, exprimată în decizia sa, ține de oportunitatea și aprecierea sa asupra existenței unor dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Astfel, orice contestare a acestei decizii trebuie să fie fundamentată nu doar pe existența unor posibile erori de procedură, ci și pe impactul acestor erori asupra echității procesului și asupra rezultatului evaluării.

113. În privința principiului res judicata, jurisprudența CtEDO a stabilit că „... Curtea se referă în primul rând la principiul securității juridice, care este implicit în toate articolele Convenției...”. „În dreptul Convenției, principiul securității juridice se manifestă în diferite forme și contexte, cum ar fi necesitatea ca legea să fie clar definită și previzibilă în aplicarea sa [...], sau impunând ca, în cazul în care instanțele au hotărât definitiv o problemă, hotărârea lor să nu fie pusă în discuție (a se vedea, de exemplu, *Brumărescu împotriva României* [GCJ, nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII). Acest ultim aspect al securității juridice presupune, în general, respectarea principiului autorității de lucru judecat, care, prin protejarea definitivă a hotărârilor judecătorești și a drepturilor părților la procedurile interne – inclusiv a oricăror persoane implicate în calitate de victime – servește la asigurarea stabilității sistemului judiciar și contribuie la încrederea publicului în instanțe.

114. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, deși exigențele principiului securității juridice și autoritatea de lucru judecat nu sunt absolute (a se vedea, de exemplu, în sfera dreptului penal, *Moreira Ferreira contra Portugalia* (nr. 15 2) [GC], nr. 19867/12, § 62, 11 iulie 2017), o derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare, cum ar fi corectarea defectelor fundamentale sau a erorilor din justiție (a se vedea, de exemplu, *Ryabykh împotriva Rusiei*, nr. 52854/99, §52, CEDO 2003-IX și *OOO Link Oii SPB împotriva Rusiei* (dec.), nr. 42600/05, 25 iunie 2009).

115. La caz însă, constatările de mai sus în partea ce ține de limitarea dreptului părților de a repune în discuție anumite chestiuni soluționate definitiv prin hotărâri judecătorești nu sunt oportune în contextul procedurii reluate de evaluare odată ce: 1) pe de o parte, însăși prin decizia Curții Supreme de Justiție, Comisiei i-a fost

recunoscut dreptul de a reevalua (relua evaluarea) reclamantul, prin prisma probelor colectate în procedura de evaluare inițială și cea reluată; iar 2) pe de altă parte, în general, principiul res judicata nu are un caracter absolut și permite derogări, în context, în partea motivată a deciziei, Comisia a clarificat într-un mod explicit și convingător circumstanțele care au permis acesteia, în anumite cazuri, să ajungă la alte concluzii decât cele expuse în decizia Curții Supreme de Justiție.

În privința dubiului Comisiei privind primirea compensației bănești și primirea cu titlu gratuit a lotului de teren

116. Comisia a stabilit că decizia Curții Supreme de Justiție s-a bazat pe informații incomplete referitoare la circumstanțele privind modul de obținere a compensației bănești și a atribuirii lotului de teren cu titlu gratuit.

117. Pârâta a evocat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia a obținut informații:

- informația suplimentară obținută de la Primărie și organele procuraturii, cu privire la circumstanțele aferente încheierii tranzacției de împăcare;
- și- explicațiile reclamantului oferite în cadrul evaluării repetate.

În privința dubiului Comisiei privind sursele mijloacelor bănești pentru procurarea apartamentului la preț preferențial în 2014 prin intermediul programului de îmbunătățire a condițiilor de trai al CSM

118. Pârâta a menționat că, a încercat să execute indicațiile stabilite de Curtea Supremă de Justiție (CSJ) în Decizia sa, însă nici candidatul și nici ruda acestuia nu au furnizat informațiile necesare care ar fi permis Comisiei să analizeze circumstanțele privind sursa mijloacelor bănești.

119. În acest sens, Comisia a reținut că, într-o decizie recentă a CSJ din 25 aprilie 2024, pronunțată în cauza Alexandru Rotari vs. Comisia, completul special de judecată a subliniat că rolul Comisiei este doar de a constata existența unor dubii serioase, care pot fi generate fie de anumite neclarități, fie de lipsa unor informații sau probe. CSJ a reafirmat că revine candidatului obligația de a furniza informații și probe care să înlăture dubiile exprimate de Comisie. În situația în care candidatul adoptă o atitudine pasivă, iar sarcina probării este pasată pe seama Comisiei, dubiile inițiale se transformă în dubiile serioase prevăzute de art. 8 și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, ceea ce conduce la nepromovarea evaluării.

120. În cadrul procedurii reluate, Comisia nu a primit informațiile solicitate, deși a acționat cu diligență pentru executarea indicațiilor din Decizia CSJ. În consecință, dubiile privind sursa mijloacelor financiare pentru achiziția apartamentului nu au fost înlăturate, ceea ce a determinat rezultatul final al evaluării.

În privința dubiului Comisiei privind dezechilibrul de avere în 2016, 2018 și 2021 și sursa de venit pentru numerarul declarat al concubinei candidatului

121. Pârâta a explicat că, Decizia CSJ s-a bazat pe informații incomplete referitoare la circumstanțele privind dezechilibrul de avere pentru anii 2016, 2018 și

2021, precum și la sursa veniturilor în numerar declarate de concubina reclamantului pentru perioada 2016-2021.

122. În cadrul evaluării reluate, Comisia a solicitat candidatului și concubinei acestuia informații și documente suplimentare pentru clarificarea acestor aspecte. Cu toate acestea, aceștia au refuzat să furnizeze informațiile solicitate.

123. În acest sens, Comisia reiterează că, în decizia CSJ din 25 aprilie 2024, în cauza *Alexandru Rotari vs. Comisia*, completul special de judecată a stabilit că rolul Comisiei este doar de a constata existența dubiilor serioase, care pot fi generate fie de anumite neclarități, fie de lipsa unor informații sau probe. Instanța a subliniat că revine candidatului obligația pozitivă de a furniza informații și probe care să clarifice aceste dubii. În situația în care candidatul adoptă o atitudine pasivă și transferă obligația probării asupra Comisiei, dubiile inițiale se transformă în dubii serioase, conform art. 8 și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, ceea ce determină nepromovarea evaluării.

124. Astfel, în cadrul evaluării reluate, Comisia nu a primit informațiile necesare pentru clarificarea circumstanțelor analizate, însă a executat în mod diligent indicațiile Deciziei CSJ. Prin urmare, dubii constatate de Comisie nu au fost înlăturate, fapt care a influențat rezultatul final al evaluării.

În privința dubiului Comisiei privind donația primită de concubina candidatului în 2017

125. Comisia de evaluare a subliniat că a încercat să execute indicațiile stabilite prin Decizia CSJ, însă nici reclamantul și nici concubina acestuia nu au furnizat informațiile necesare care ar fi permis Comisiei să analizeze circumstanțele aferente donației primite de concubina reclamantului în 2017.

126. În cadrul evaluării reluate, Comisia a solicitat candidatului și concubinei acestuia informații și documente suplimentare pentru clarificarea aspectelor analizate. Cu toate acestea, aceștia au refuzat să furnizeze informațiile solicitate, împiedicând astfel o evaluare completă a circumstanțelor.

127. În acest sens, Comisia reiterează că, în decizia CSJ din 25 aprilie 2024, în cauza *Alexandru Rotari vs. Comisia*, completul special de judecată a statuat că rolul Comisiei este de a constata existența unor dubii serioase, care pot fi generate fie de anumite neclarități, fie de lipsa unor informații sau probe. Totodată, CSJ a subliniat că revine candidatului obligația pozitivă de a furniza informații și probe pentru a înlătura aceste dubii. În situația în care candidatul adoptă o atitudine pasivă și transferă obligația probării asupra Comisiei, dubiile se transformă în dubii serioase, ceea ce, conform art. 8 și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, conduce la nepromovarea evaluării.

128. Astfel, în cadrul evaluării reluate, Comisia nu a primit informațiile necesare pentru clarificarea donației din 2017, însă a executat în mod diligent indicațiile Deciziei CSJ. Prin urmare, dubii constatate de Comisie nu au fost atenuate, fapt care a influențat rezultatul final al evaluării.

129. Caracterul obligatoriu al argumentelor și concluziilor formulate în Decizia CSJ nu impune însă Comisiei obligația de a emite o decizie de promovare a reclamantului în cadrul reevaluării. Acest aspect se datorează faptului că, în urma reevaluării, au fost acumulate probe noi, iar circumstanțele examinate sunt diferite și mai avansate decât cele analizate în cadrul evaluării inițiale.

130. Este esențial ca decizia Comisiei să fie argumentată clar și detaliat, prin referiri precise la faptele examinate și concluziile rezultate, ceea ce s-a realizat pe deplin în decizia emisă.

131. În acest context, trebuie subliniat că CtEDO, în analiza aplicabilității principiului res judicata în cazul unor proceduri succesive, nu se limitează doar la verificarea identității părților și a raporturilor juridice, ci analizează și dacă aceste proceduri se bazează pe același set de fapte. În speță, faptele examinate de CSJ sunt diferite de cele analizate de Comisie în cadrul reevaluării, ceea ce exclude posibilitatea ca decizia Comisiei să încalce principiul res judicata.

În privința dubiului Comisiei privind subestimarea valorii automobilului și neachitarea în termeni legali a impozitului pe venitul sub formă de creștere de capital

132. Comisia de evaluare a indicat că, având în vedere constatările CSJ și faptul că Reclamantul a fost supus unei evaluări repetate, Comisia a decis să nu includă în analiza sa privind promovarea sau nepromovarea evaluării reluate aspectele legate de nedeclararea unui automobil conform cerințelor legale, subestimarea valorii a două automobile și neachitarea impozitului pentru creșterea de capital obținut din vânzarea automobilului concubinei.

133. Finalmente, pârâta a notat că pretențiile reclamantului se bazează pe prevederile Cărților I și II din Codul administrativ (dispoziții generale și procedura administrativă), care nu sunt aplicabile în speță. Or, din Legea nr. 26/2022 rezultă clar că doar procedurii de judecare a cauzelor, și anume procedura contenciosului administrativ, îi sunt aplicabile prevederile Codului administrativ (Cartea III), iar în raport cu procedura în fața Comisiei se aplică prevederile legii speciale – Legea nr. 26/2022 și Regulamentul Comisiei. Respectiv, în speță, din Codul administrativ sunt aplicabile doar prevederile Cărții a III, dar nu și prevederile Cărților I și II.

134. Astfel, se deduce că, reclamantul cere instanței de judecată aplicarea unei legi inaplicabile, și anume unele prevederi ale Codului administrativ, în detrimentul legii aplicabile (Legea nr. 26/2022).

135. În acest sens, pârâta a făcut referire la Legea nr. 180/2023 de interpretare a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, prin care s-a explicat că, în sensul articolului 3 alineatul (2) și al articolului 4 alineatul (2), Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ. Așadar, în condițiile în care Comisia nu este autoritate publică (în sensul art. 7 din Codul administrativ), atunci activitatea ei nu este una de natură administrativă (în sensul art. 5 din Codul administrativ), iar procedura de evaluare prevăzută de Legea nr. 26/2022 nu este o procedură administrativă (în sensul art. 6 din Codul administrativ), circumstanțe ce denotă că, la caz, nu sunt incidente prevederile Codului administrativ aplicabile

procedurii administrative, inclusiv cercetarea din oficiu (art. 22), limba de procedură (art. 26), întocmirea dosarului administrativ (art. 82), etc., or, legea specială (Legea nr. 26/2022) oferă mecanisme de protecție similare echivalente.

C. Poziția părților în ședință publică

136. În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului Osoianu Sergiu, avocatul Petru Balan a susținut integral cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea cererii de contestare în sensul formulat.

137. În ședința de judecată, reprezentanții Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocații Roger Gladei și Valeriu Cernei, a susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea cererii de contestare ca fiind neîntemeiată.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

138. În ceea ce privește cadrul normativ aplicabil, Completul de judecată special constată că reclamantul a susținut în contestație că dispozițiile Codului administrativ prevalează asupra prevederilor Legii nr. 26/2022. În acest context, Completul de judecată special subliniază că aplicarea Codului administrativ și determinarea limitelor sale reprezintă o chestiune de interpretare și aplicare a legii, asupra căreia are competența de a se pronunța Curtea Supremă de Justiție în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 1 decembrie 2022, §24; DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

139. Art. 1 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în cont. – Legea nr. 26/2022):

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.”

140. Art. 2 alin. (1) lit. a) și (2) din Legea nr. 26/2022:

„Prevederile prezentei legi se aplică candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

În contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.”

141. Art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016:

„Persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată,

unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Venit este orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.”

142. Art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016:

„Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.”

143. Art. 10 alin. (1) lit. c) și d) și alin. (3) din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017:

„Climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri:

c) respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

d) respectarea regimului juridic al conflictelor de interese;

Nerealizarea măsurilor prevăzute la alin. (1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public, la apariția manifestărilor de corupție, la afectarea interesului public și atrage declanșarea măsurilor de control al integrității în sectorul public de către autoritățile anticorupție responsabile sau alte autorități cu competențe specifice, precum și răspunderea conducătorilor entităților publice și a agenților publici, în modul stabilit de cap. VI.”

144. Art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 26/2022:

„Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.”

145. Art. 8 alin. (4)-(6) din Legea nr. 26/2022:

„Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;

g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)–(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.”

146. Art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022:

„Candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.”

147. Art. 13 alin. (5) și (6) din Legea nr. 26/2022:

„Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese.”

148. Art. 14 alin. (1), (6), (8) lit. a) și (9) din Legea nr. 26/2022:

„Decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

La examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

- a) respingerea cererii de contestare.

Decizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii.”

149. Art. 1 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod

numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

150. Evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele prevăzute la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 constituie, prin natura sa, un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Deși acest cod stabilește o procedură administrativă și de contencios administrativ unitară, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale, conform prevederilor art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

151. Art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017:

„Legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.”

152. Art. 7 alin. (3) din Legea nr. 100/2017:

„În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).”

153. Preambulul Legii nr. 26/2022:

„În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.”

154. Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 (§11), Comisia de la Veneția și Direcția Generală a Drepturilor Omului și Stat de Drept a Consiliului Europei (DGI) au observat că:

„Integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.”

155. Comisia de la Veneția și Direcția Generală a Drepturilor Omului și Stat de Drept a Consiliului Europei au exprimat anterior, în alte contexte, opinia că situațiile critice din domeniul justiției, precum nivelurile extrem de ridicate de corupție, pot justifica măsuri la fel de radicale, cum ar fi un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, revine autorităților moldovenești responsabilitatea de a decide dacă situația actuală din sistemul judiciar constituie o bază suficientă pentru supunerea tuturor judecătorilor, procurorilor, precum și a membrilor CSM și CSP, unor evaluări extraordinare de integritate.

156. Potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 6 decembrie 2021:

„Identificarea unor pârghii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem.”

157. În §34 din Avizul nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a reamintit că:

„Procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acesteia și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.”

158. De asemenea, în §50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au subliniat că sunt conștiente de faptul că proiectul articolului 12 reflectă

articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor. Totuși, ceea ce este permis în scopul examinării candidaților nu este neapărat aplicabil și în contextul evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, având în vedere implicațiile mai mari pentru aceștia și pentru stabilitatea ordinii juridice în ansamblu. În timp ce criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile, bazându-se pe o evaluare generală a integrității, antecedentelor și relațiilor candidaților, destituirea unui judecător sau procuror numit în mod legal trebuie să fie justificată printr-o referință clară la o conduită inadecvată, care ar trebui să fie mai bine definită prin lege.

159. Conform opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității presupune implementarea unor mecanisme care urmăresc asigurarea celor mai înalte standarde de conduită și integritate financiară necesare pentru accesul în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată chiar și în prezența unei simple îndoieli, pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, nepromovarea evaluării unui candidat trebuie să fie fundamentată pe un indiciu clar de ilegalitate, precum existența unei averi inexplicabile, chiar dacă nu poate fi demonstrat dincolo de orice îndoială că aceasta provine din surse ilicite (a se vedea CDL-AD(2022)011, §9-10).

160. În Avizul său, Comisia de la Veneția și DGI au remarcat, de asemenea, că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când există „dubii serioase” cu privire la posibila comitere de către un judecător sau procuror a unor încălcări. Această normă indică faptul că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate și nu implică direct răspunderea penală, care ar necesita, cel mai probabil, un standard de probă mai ridicat. Într-o anumită măsură, această structură contribuie la reducerea riscului unui conflict între constatările Comisiei de evaluare și cele ale altor organe administrative sau judiciare menționate anterior.

161. La 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022. În § 120, 123, 133, 134, 135 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a următoarele:

„Prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

Pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a

se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

Cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, Curtea a constatat că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.”

162. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 239 din 13 septembrie 2024, au fost introduse modificări la articolul 14 alineatul (8), după cum urmează:

„La litera b), cuvintele „și dispunerea reevaluării” se substituie cu cuvintele „și dispunerea o singură dată a reevaluării”;

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) constatarea promovării sau nepromovării evaluării în cazul contestării repetate a deciziei Comisiei de evaluare, adoptată în urma reevaluării dispuse anterior.”

163. În §81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, Curtea Constituțională a stabilit că:

„Legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele carențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.”

164. Analizând dacă dispozițiile contestate permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” aspectele esențiale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a constatat că acestea sunt adecvate pentru atingerea obiectivului stabilit de legiuitor, și anume evitarea anulării deciziilor Comisiei de evaluare din cauza unor încălcări procedurale minore [Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023, §83].

165. Curtea a observat că articolul 12 alin.(4) din Legea nr. 26/2022 stabilește drepturile candidatului în cadrul procedurii de evaluare și prevede:

„Candidatul are următoarele drepturi:

a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;

- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.”

166. Completul de judecată special subliniază că noțiunea de „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată exclusiv prin raportare la dreptul intern al statului pârât, ci constituie un concept „autonom” derivat din Convenție. Articolul 6 §1 din Convenție se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației care reglementează modul de soluționare a „contestației” (fie că este vorba de drept civil, comercial, administrativ etc.) și de autoritatea competentă să o examineze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, §34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), §43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

167. Aplicabilitatea articolului 6 §1 din Convenție în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (*dispute* în limba engleză). În plus, aceasta trebuie să se întemeieze pe un „drept” care poate fi pretins, cel puțin în mod credibil, ca fiind recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Contestația trebuie să fie reală și serioasă, putând viza atât existența dreptului în sine, cât și întinderea sau modalitatea sa de exercitare. În cele din urmă, rezultatul procedurii trebuie să fie direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, întrucât o legătură prea slabă sau consecințe îndepărtate nu sunt suficiente pentru aplicabilitatea articolului 6 §1 [*Regner împotriva Republicii Cehe* (MC), §99; *Károly Nagy împotriva Ungariei* (MC), §60; *Naït-Liman împotriva Elveției* (MC), §106].

168. Prin urmare, Completul de judecată special conchide că, în lumina articolului 6 §1 din CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și a articolului 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, pentru a determina dacă, în cadrul procedurii de evaluare reluate, Comisia de evaluare a comis erori procedurale grave care ar putea afecta echitatea procedurii de evaluare, este necesară verificarea respectării drepturilor procedurale ale reclamantului Osoianu Sergiu, conform prevederilor legii speciale.

169. Completul special al Curții Supreme de Justiție constată că, deși marja de apreciere a Comisiei în ceea ce privește existența „dubiilor serioase” nu este nelimitată, concluziile acesteia trebuind să se bazeze pe date obiective, totuși, această marjă rămâne relativ largă. Riscurile asociate neadmiterii unui candidat care, deși integru, nu a reușit să înlătore anumite dubii cu privire la propria persoană sunt considerabil mai mici decât riscurile admiterii unui candidat neintegru, dacă s-ar adopta principiul potrivit căruia orice dubiu ar trebui interpretat în favoarea acestuia. Această abordare este justificată atât de interesul general sporit față de procesul de

preselecție pentru Consiliul Superior al Procurorilor, cât și de faptul că interferența în drepturile persoanelor supuse evaluării este mai redusă în comparație cu consecințele unui proces de *vetting* propriu-zis.

170. Completul special al Curții Supreme de Justiție subliniază că, în prezenta cauză, nu este în discuție dreptul reclamantului de a-și continua activitatea în profesie, ci se analizează o procedură de pre-*vetting* – un exercițiu unic de preselecție pentru un organ de autoadministrare, desfășurat într-un context istoric marcat de o percepție general acceptată conform căreia sistemul judiciar se confruntă cu probleme majore, precum corupția, neprofesionalismul și obediența cronică față de factorul politic. În aceste circumstanțe, devine imperios necesar ca persoanele care acced în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, astfel încât să nu planeze niciun dubiu asupra integrității lor. În caz contrar, deciziile acestor organe, inclusiv cele prin care s-ar putea anula o eventuală propunere formulată de o comisie de *vetting*, riscă să nu fie percepute ca fiind credibile și să nu inspire încredere în rândul publicului.

171. Art. 2 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022, prevede că:

„La evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele:

- a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.”

172. Art. 3 alin. (1), (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022:

„1. Veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor.

2. Anexa definește metoda de calcul a averii nedeclarate.”

173. Pct. 1 din Anexa la Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022:

„1. Informații generale – În hotărârea sa Xhoxhaj vs. Albania, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a calculat averea nejustificată după cum urmează:

„În sensul acestei hotărâri, „active lichide” înseamnă (A) soldul economiilor în numerar la sfârșitul unui anumit an calendaristic, așa cum este determinat de organismele de verificare a integrității (vetting), care ar trebui să fie egal cu (B) soldul bănesc disponibil al reclamantului și al partenerului ei din anul calendaristic precedent, plus (C) venitul anual al reclamantului și al partenerului ei generat în cursul anului calendaristic de raportare, conform documentelor juridice/oficiale, minus (D) orice cheltuieli (inclusiv, dar fără a se limita la, cheltuieli de trai, cheltuieli de călătorie, rambursări ipotecare). Eventualele discrepanțe în care (A) este mai mare decât $(B + C - D)$ ar da naștere unor active lichide nejustificate care nu sunt susținute de fluxul de numerar determinat din documentele din dosar.”

Împărțind elementele financiare menționate ca fluxuri de numerar de intrare și ieșire în două colonite separate, această formulă arată după cum urmează:

An calendaristic (sau orice altă perioadă)	
Fluxuri de numerar de intrare	Fluxuri de numerar de ieșire
„(B) soldul bănesc disponibil al reclamantului și al partenerului ei din anul calendaristic precedent	„(D) orice cheltuieli (inclusiv, dar fără a se limita la, cheltuieli de trai, cheltuieli de călătorie, rambursări ipotecare)”
„(C) venitul anual al reclamantului și al partenerului ei realizat în cursul anului calendaristic de raportare, conform documentelor juridice/oficial”	„(A) soldul economiilor de numerar la sfârșitul unui anumit an calendaristic”

Astfel, există avere nejustificată dacă: $A > B + C - D$. La rearanjarea ecuației prin adăugarea D pe ambele părți: $A + D > B + C$ (sau: $B + C < A + D$). Expresată verbal pe scurt, această formulă calculează dacă fluxurile de numerar de ieșire („mod de viață” ($A + D$)) sunt mai mari decât venitul legitim ($B + C$).

174. Pct. 3.5 din Anexa la Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022:

„Cheltuielile de consum pentru populație (CCP) sunt determinate și publicate anual de Biroul Național de Statistică (BNS). Aceste cheltuieli includ următoarele categorii: 1) produse alimentare și băuturi nealcoolice; 2) băuturi alcoolice și articole de tutungerie; 3) îmbrăcăminte și încălțăminte; 4) întreținerea locuinței, apă, electricitate și gaze; 5) mobilier; echipamente de uz casnic și întreținerea de rutină a acestora; 6) sănătate; 7) transport; 8) comunicare; 9) recreere și cultură; 10) educație; 11) restaurante și hoteluri; 12) bunuri și servicii diverse. Suma exactă pe fiecare candidat este calculată de Secretariatul Comisiei folosind datele BNS, ținând cont de numărul membrilor familiei, zona de reședință (rurală sau urbană) CCP parte din „cheltuieli” (sau fluxurile de numerar de ieșire).”

175. Pct. 3.6 din Anexa la Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022:

„Dacă ieșirile subtotale sunt mai mari decât veniturile subtotalului, atunci există un dezechilibru financiar cu privire la declarant.”

176. Prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Comisia de la Veneția și DGI au concluzionat că proiectul de lege revizuit (*Legea nr. 26/2022*) precizează clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun impact asupra carierei candidatului (§39 din Opinia comună menționată).

177. În Avizul CCJE nr. 24 (2021) privind evoluția consiliilor judiciare și rolul acestora în asigurarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni a subliniat că procesul de selecție a membrilor unui consiliu, inclusiv eventualele campanii desfășurate de candidați, trebuie să fie transparent și să garanteze verificarea calificărilor acestora, în special a imparțialității și integrității lor (§34 din Avizul menționat).

178. În ceea ce privește inversarea sarcinii probei în procesul de verificare a averii, conform opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității presupune implementarea unor mecanisme menite să asigure cele mai înalte standarde de conduită și integritate financiară necesare pentru accesul în funcția publică. În cadrul unui sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată chiar și în prezența unei simple îndoieli, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, nepromovarea evaluării unui candidat trebuie să fie fundamentată pe un indiciu clar de ilegalitate, cum ar fi existența unei averi inexplicabile, chiar dacă nu poate fi demonstrat dincolo de orice îndoială că aceasta provine din surse ilicite (a se vedea CDL-AD(2022)011, §§9-10).

MOTIVAREA INSTANȚEI

179. Referitor la termenul de depunere a cererii de contestare, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție atestă că, decizia motivată contestată a fost notificată reclamantului Osoianu Sergiu la data de 12 iunie 2024, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică. Prin urmare, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile, termenul de contestare a început să curgă din ziua imediat următoare notificării, respectiv din 13 iunie 2024, și urma să expire la 17 iunie 2024.

180. Având în vedere că cererea de contestare a fost depusă de reclamant la data de 17 iunie 2024, Completul de judecată special reține că aceasta a fost formulată în termen legal, respectând astfel exigențele procedurale privind depunerea în termen a contestațiilor.

181. Completul de judecată a fost sesizat pentru soluționarea cererii de contestare formulate împotriva deciziei Comisiei de evaluare, prin care reclamantul a fost declarat necorespunzător criteriilor de integritate financiară și etică pentru a candida la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor. Această reevaluare s-a efectuat în baza prevederilor Legii nr. 26/2022, care stabilește procedura și criteriile de verificare a conformității cu standardele de integritate aplicabile funcțiilor din sistemul judiciar al Republicii Moldova. Reclamantul contestă decizia pe motiv că procedura de evaluare a fost viciată de erori de

interpretare și aplicare a normelor legale, susținând că nu i s-au oferit suficiente garanții pentru a-și demonstra conformitatea cu cerințele impuse. De asemenea, acesta invocă lipsa unei analize obiective și transparente a situației sale financiare și etice, considerând că decizia Comisiei se bazează pe aprecieri subiective și nu pe dovezi concrete. În acest context, instanța de judecată este chemată să analizeze legalitatea și temeinicia deciziei contestate, având în vedere principiile fundamentale ale echității, proporționalității și respectării dreptului la apărare.

182. Înainte de a analiza argumentele concrete, Completul de judecată subliniază importanța aplicării principiului supremației dreptului și a conformității cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) în cadrul contenciosului administrativ. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanțelor naționale de a-și motiva hotărârile nu trebuie interpretată în sensul că acestea sunt obligate să răspundă exhaustiv fiecărui argument formulat de părți (*Hotărârea García Ruiz v. Spania*, 1999, §26).

183. Cu toate acestea, orice argument care este determinant pentru soluția cauzei trebuie să primească un răspuns clar și motivat (*Hotărârea Ruiz Torija v. Spania*, 1994, §30; și, prin analogie, *Petrović și Alții v. Muntenegru*, 2018, §43). Această cerință devine și mai stringentă în ceea ce privește argumentele ce vizează drepturile și obligațiile garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, întrucât respectarea acestor drepturi constituie un element fundamental al unui proces echitabil (*Hotărârea Fabris v. Franța*, 2013, §72 in fine; *Paun Jovanović v. Serbia*, 2023, §108).

184. Prin urmare, instanța de judecată are obligația de a analiza cu atenție și de a răspunde motivat oricăror aspecte esențiale invocate de părți, asigurând astfel transparența și previzibilitatea actului de justiție, în conformitate cu principiile statului de drept și cu exigențele unui proces echitabil.

A. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 26/2022

185. Completul de judecată special subliniază că atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt acte normative cu statut de lege organică. Cu toate acestea, Legea nr. 26/2022 a fost adoptată ulterior Codului administrativ și conține dispoziții specifice privind procedura de evaluare externă, mecanismul de adoptare a deciziilor Comisiei de evaluare, precum și modul de soluționare a contestațiilor împotriva deciziilor emise în baza acestei legi. Prin urmare, Legea nr. 26/2022 are caracter special și prevalează în domeniul său de reglementare. Această concluzie este susținută și de principiul înscris în art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, conform căruia, în cazul în care există norme speciale aplicabile unei materii determinate, acestea au prioritate față de dispozițiile generale ale Codului administrativ. Astfel, în cauza de față, aplicabilitatea normelor din Legea nr. 26/2022 nu ridică probleme de interpretare, iar prioritatea acestora este clar stabilită atât de principiile generale ale dreptului, cât și de structura ierarhică a reglementărilor juridice.

186. Evaluarea externă a fost instituită printr-o lege adoptată de Parlamentul Republicii Moldova în anul 2022, după consultări repetate cu Comisia de la Veneția. Această lege a fost concepută ca un mecanism ad-hoc de verificare a integrității și profesionalismului persoanelor care dețin funcții-cheie în sistemul judiciar, având ca obiectiv principal asigurarea transparenței și consolidarea încrederii publicului în actul de justiție. Procesul legislativ care a condus la adoptarea acestei reglementări a inclus o analiză detaliată a cadrului normativ existent, precum și consultarea unor experți internaționali, inclusiv a Comisiei de la Veneția. Aceasta din urmă a examinat necesitatea unei astfel de evaluări și a concluzionat că, în contextul specific al Republicii Moldova, implementarea unui mecanism de verificare externă a integrității magistraților și a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este justificată și poate contribui la consolidarea statului de drept. Astfel, evaluarea externă nu este doar o măsură de politică internă, ci și o recomandare validată la nivel internațional, având scopul de a asigura conformitatea funcțiilor din sistemul judiciar cu standardele de integritate, independență și profesionalism recunoscute la nivel european.

187. Procedura de evaluare externă instituită prin Legea nr. 26/2022 prezintă anumite particularități în raport cu Codul administrativ, în special în ceea ce privește termenele de procedură, regimul probatoriu, anularea actelor emise de Comisia de evaluare, precum și aspectele specifice contenciosului administrativ. Aceste diferențe rezultă din caracterul special al Legii nr. 26/2022, care prevalează în domeniul său de reglementare asupra normelor generale din Codul administrativ. Conform principiului *lex specialis derogat legi generali*, normele speciale ale Legii nr. 26/2022 au prioritate față de prevederile generale ale Codului administrativ. Totuși, în aspectele nereglementate expres de Legea nr. 26/2022, dispozițiile Codului administrativ rămân aplicabile, în măsura în care nu contravin scopului și obiectivelor stabilite de legea specială. Această interpretare este necesară pentru a asigura un echilibru între normele specifice ale evaluării externe și principiile generale ale dreptului administrativ, garantând astfel securitatea juridică și coerența aplicării normelor legale. În plus, Codul administrativ nu poate fi exclus în totalitate din aplicare, având în vedere rolul său central în reglementarea raporturilor juridice de drept administrativ și interdependența sa organică cu diversele subdomenii ale acestuia.

B. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe

188. Potrivit afirmațiilor reclamantului Osoianu Sergiu, în conformitate cu dispozițiile Codului administrativ, obligația de respectare a principiului proporționalității revine exclusiv autorității publice, ceea ce ar presupune că sarcina probațiunii îi aparține în totalitate acesteia. În contradictoriu, Completul de judecată special reține că evaluarea externă este reglementată de o lege specială – Legea nr. 26/2022 – care prevalează asupra Codului administrativ în materia sa de reglementare. Spre deosebire de regimul probatoriu clasic aplicabil în contenciosul administrativ general, Legea nr. 26/2022 introduce un cadru procedural specific, în

care atât autoritatea publică, cât și persoana supusă evaluării au obligații probatorii distincte. Astfel, în procesul de evaluare externă, Comisia de evaluare are obligația de a justifica constatările sale privind dubiile stabilite în privința conformității unei persoane cu standardele de integritate, însă, în același timp, persoana evaluată trebuie să coopereze activ și să furnizeze probe care să contrazică eventualele suspiciuni sau concluzii negative. Această împărțire a sarcinii probațiunii derivă din natura evaluării externe, care nu este un simplu act administrativ unilateral, ci un proces complex de verificare a conformității cu standardele de integritate. Prin urmare, principiul proporționalității nu poate fi interpretat în sensul unei obligații exclusive a autorității publice, ci trebuie analizat în funcție de normele speciale ale Legii nr. 26/2022, care stabilesc un echilibru între drepturile persoanei evaluate și obiectivul urmărit – asigurarea integrității în sistemul judiciar.

189. Completul de judecată special scoate în evidență că, în conformitate cu spiritul și prevederile Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii se modifică pe parcursul procesului de evaluare externă, trecând progresiv asupra candidatului în anumite etape procedurale. În faza inițială, Comisia de evaluare are obligația de a colecta informații și date relevante privind integritatea candidatului, exercitându-și competențele legale în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 26/2022 și respectând obligațiile procedurale prevăzute la art. 7 din aceeași lege. Această etapă asigură un cadru obiectiv și imparțial de analiză a conformității candidatului cu standardele de integritate. Odată identificate neclarități sau aspecte care necesită clarificare, Comisia de evaluare îi oferă candidatului oportunitatea de a furniza informații suplimentare pentru elucidarea situației, fapt prevăzut de art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022. Deși prezentarea acestor date constituie un drept al candidatului, nu o obligație strictă (art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), refuzul expres sau implicit de a coopera, precum și prezentarea unor informații incomplete sau neconcludente, poate conduce la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea acestuia cu cerințele de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). Prin urmare, transferul sarcinii probațiunii asupra candidatului nu reprezintă o încălcare a drepturilor acestuia, ci, dimpotrivă, constituie un mecanism menit să îi asigure posibilitatea efectivă de a-și demonstra conformitatea cu cerințele de integritate. În acest sens, cadrul procedural stabilit de Legea nr. 26/2022 nu doar că respectă principiile fundamentale ale justiției administrative, dar și oferă un echilibru între prerogativele Comisiei de evaluare și dreptul candidatului la un proces echitabil.

190. Completul de judecată special precizează că rațiunea trecerii sarcinii probațiunii asupra candidatului în cadrul procesului de evaluare externă nu este o inovație izolată a legislației naționale, ci se aliniază unor standarde recunoscute la nivel internațional. În acest sens, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) a analizat și validat acest principiu în raport cu sistemele de vetting și verificare a integrității implementate în diverse jurisdicții. În Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 9 februarie 2022, referitoare la dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar din Kosovo, s-a

reținut că este perfect legitim ca, în cadrul unui astfel de mecanism, sarcina probei să fie transferată de la stat către magistratul (judecător sau procuror) care aspiră la ocuparea sau menținerea unei funcții publice (§68). Această logică derivă din faptul că evaluarea integrității unei persoane presupune o analiză detaliată a conformității acesteia cu standardele etice și financiare impuse de funcția respectivă. Mai mult, în cadrul proceselor de redeseinare, unde toți angajații devin, în esență, solicitanți pentru menținerea funcției, Comisia de la Veneția a concluzionat că sarcina probei trebuie să revină acestora, fiind obligați să demonstreze că îndeplinesc criteriile necesare pentru exercitarea atribuțiilor publice (§95). Acest principiu este esențial pentru asigurarea unui sistem de justiție independent și transparent, în care persoanele supuse evaluării trebuie să ofere suficiente garanții privind integritatea lor profesională și personală. Astfel, preluarea acestui model în Legea nr. 26/2022 reflectă nu doar o adaptare la contextul național, ci și o conformare la bunele practici europene în materie de verificare a integrității, consolidând astfel legitimitatea și obiectivitatea procedurilor de evaluare externă din Republica Moldova.

191. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a confirmat că inversarea sarcinii probațiunii în cadrul procesului de evaluare externă nu contravine dispozițiilor constituționale, făcând referire, printre altele, la o opinie a Comisiei de la Veneția. Această concluzie subliniază faptul că transferul sarcinii probei asupra candidatului este un mecanism justificat și compatibil cu principiile constituționale privind accesul la funcțiile publice și respectarea drepturilor fundamentale. De asemenea, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) confirmă că o astfel de inversare nu este, în sine, arbitrară sau incompatibilă cu standardele privind procesul echitabil și respectarea drepturilor fundamentale. În hotărârea *Xhoxhaj vs Albania*, 2021, §352, CtEDO a recunoscut că în cadrul procesului de vetting aplicat în sistemul judiciar albanez, transferul sarcinii probațiunii asupra judecătorului evaluat este justificat, având în vedere obiectivele legitime ale reformei judiciare și necesitatea menținerii integrității sistemului de justiție. O concluzie similară a fost formulată în cauza *Sevdari vs Albania*, 2022, §130, unde CtEDO a reafirmat că inversarea sarcinii probei nu echivalează automat cu o încălcare a dreptului la un proces echitabil, atâta timp cât există garanții procedurale suficiente pentru ca persoana vizată să își poată prezenta poziția și să își exercite dreptul la apărare. Prin urmare, atât la nivel constituțional național, cât și la nivel european, transferul sarcinii probațiunii asupra candidatului în cadrul procesului de evaluare externă este considerat un mecanism legal și proporțional, care urmărește consolidarea integrității în sistemul judiciar și creșterea încrederii publice în actul de justiție.

C. Cazurile în care CSJ poate admite contestația

192. Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) poate admite o contestație împotriva deciziei Comisiei de evaluare doar în situațiile în care se constată existența unor erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și dacă există circumstanțe care ar fi

putut conduce la promovarea evaluării de către candidat. Această prevedere a fost introdusă în Legea nr. 26/2022 ca urmare a unei hotărâri a Curții Constituționale din 14 februarie 2023. În acea hotărâre, Curtea Constituțională a stabilit că nu este necesar ca o decizie a Comisiei de evaluare să fie anulată pentru erori procedurale neesențiale, ci doar în cazul în care aceste erori au un impact real asupra echității procedurii și ar fi putut influența rezultatul evaluării. Astfel, controlul judiciar exercitat de CSJ asupra actelor emise în cadrul evaluării externe este unul limitat și se concentrează pe două aspecte esențiale: circumstanțele de fapt care ar fi putut schimba rezultatul evaluării – CSJ analizează dacă, în absența unei erori sau a unui viciu de procedură, candidatul ar fi avut șanse reale de a promova evaluarea. În caz contrar, cererea de contestare nu poate fi admisă. Erori procedurale grave – CSJ verifică dacă au existat încălcări ale procedurii care afectează echitatea procesului de evaluare, adică dreptul candidatului la o evaluare corectă, transparentă și imparțială. Dacă se constată astfel de nereguli, instanța de judecată poate interveni pentru a le remedia. Această abordare echilibrează necesitatea unui control judiciar efectiv cu principiul autonomiei Comisiei de evaluare, evitând intervențiile nejustificate asupra deciziilor acesteia, dar asigurând, în același timp, protecția dreptului la un proces echitabil pentru candidați.

193. În hotărârea sa din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a făcut referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), în special la cauza *Pişkin vs Turcia* (2020). În §131 al acelei hotărâri, CtEDO a subliniat că instanțele naționale trebuie să fie competente să examineze toate aspectele esențiale ale cauzei, atât în ceea ce privește faptele, cât și aspectele juridice. Conform acestei abordări, instanța de contencios administrativ trebuie să poată analiza: Chestiunile de fapt – instanța trebuie să evalueze dacă anumite fapte reținute de Comisia de evaluare au fost stabilite în mod corect și obiectiv. Dacă se constată că un fapt decisiv nu a avut loc sau nu a fost demonstrat în mod corespunzător, acest aspect poate influența rezultatul final al evaluării. Chestiunile de drept – instanța trebuie să verifice dacă normele juridice aplicate de Comisia de evaluare au fost interpretate și aplicate corect. Dacă instanța constată că o normă a fost greșit interpretată sau aplicată în mod eronat și că o soluție juridică diferită ar fi dus la un alt rezultat, atunci este justificată o intervenție judiciară. Aceste criterii reflectă principiul unui control judiciar efectiv, care nu se limitează la un simplu control formal al legalității deciziei administrative, ci permite instanței să intervină atunci când există vicii grave de fapt sau de drept, susceptibile să fi influențat rezultatul procedurii de evaluare. Astfel, hotărârea Curții Constituționale și referirea sa la jurisprudența CtEDO confirmă că, deși controlul judiciar al CSJ este limitat la aspecte fundamentale, acesta trebuie să asigure un echilibru între autonomia Comisiei de evaluare și dreptul candidatului la o analiză judiciară efectivă și echitabilă.

194. Potrivit Legii nr. 26/2022, competența Curții Supreme de Justiție (CSJ) în examinarea contestațiilor depuse împotriva deciziilor Comisiei de evaluare este mai restrânsă decât cea prevăzută de Codul administrativ. CSJ poate anula o decizie a

Comisiei doar în cazurile expres reglementate de Legea nr. 26/2022, iar temeiurile generale de anulare a actelor administrative, prevăzute de Codul administrativ, nu sunt aplicabile în această materie. Conform art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, CSJ nu poate admite contestația dacă constată existența cel puțin a unui dubiu cu privire la integritatea candidatului, așa cum este prevăzut la art. 8 alin. (2)-(5) din aceeași lege. Această regulă impune un standard ridicat de probă pentru candidatul care contestă decizia Comisiei de evaluare, întrucât existența unui singur dubiu este suficientă pentru a justifica nepromovarea evaluării externe.

195. În consecință, CSJ poate ajunge la o concluzie diferită de cea a Comisiei de evaluare, reevaluând anumite aspecte din analiza acesteia. De exemplu, instanța poate constata că unele dintre dubiile identificate de Comisie de evaluare nu sunt întemeiate, însă, dacă rămâne cel puțin un dubiu rezonabil asupra integrității candidatului, cererea de contestare va fi respinsă. Completul de judecată special, aplicând aceste principii și criteriile stabilite de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, nu va analiza toate argumentele reclamantului, ci doar pe acelea care se referă la erori procedurale grave, verificând exclusiv vicii de procedură ce ar fi afectat caracterul echitabil al evaluării și dreptul la apărare al candidatului. De asemenea, instanța va examina existența unor circumstanțe care ar fi putut conduce la promovarea evaluării, analizând dacă există elemente ce ar fi schimbat rezultatul în favoarea candidatului Osoianu Sergiu.

196. Prin urmare, controlul exercitat de CSJ asupra deciziilor Comisiei de evaluare este limitat și strict condiționat de criteriile stabilite de Legea nr. 26/2022 și de interpretarea Curții Constituționale. Această abordare menține echilibrul între autonomia Comisiei de evaluare și dreptul candidatului la un control judiciar efectiv, evitând însă un control de oportunitate asupra deciziilor adoptate în cadrul evaluării externe.

D. Respectarea principiului *res judicata* de către Comisia de evaluare

197. Completul de judecată special respinge argumentul reclamantului potrivit căruia Comisia de evaluare ar fi încălcat principiul *res judicata* în cadrul reevaluării, pe motiv că nu a luat în considerare constatările Curții Supreme de Justiție din decizia sa din 1 august 2023.

198. Or, principiul *res judicata* stabilește că o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă are autoritate de lucru judecat asupra faptelor și circumstanțelor constatate, împiedicând rejudecarea aceluiași aspecte între aceleași părți, pe aceleași temeiuri. Totuși, aplicarea acestui principiu trebuie analizată în raport cu specificul procesului de pre-vetting, care este unul continuativ și etapizat, nefiind finalizat decât printr-o decizie definitivă privind promovarea sau nepromovarea candidatului.

199. În acest sens, Completul de judecată special subliniază că procesul de pre-vetting nu este un litigiu jurisdicțional clasic, ci un mecanism ad-hoc de evaluare, conceput pentru a analiza criteriile de integritate ale candidaților la funcții în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Acest proces se desfășoară

printr-o succesiune de acțiuni și etape intermediare, iar deciziile Comisiei de evaluare nu sunt hotărâri definitive asupra unui litigiu, ci instrumente menite să atingă scopul final al verificării integrității. Astfel, chiar dacă o instanță a pronunțat o hotărâre într-o etapă anterioară a evaluării, acest lucru nu împiedică Comisia de evaluare să continue analiza în etapa reluată și să formuleze concluzii noi, inclusiv asupra unor aspecte deja examinate, dacă apar elemente suplimentare sau reevaluări necesare pentru atingerea scopului procesului de pre-vetting. În acest context, existența unor „dubii serioase” identificate în etapa reluată nu contravine principiului *res judicata*, deoarece procesul de evaluare nu este unul litigios în sens clasic, ci un proces administrativ de verificare a conformității cu standardele de integritate.

200. Prin urmare, Completul de judecată special consideră neîntemeiată și manipulativă interpretarea reclamantului privind aplicabilitatea principiului *res judicata* în cadrul procesului de pre-vetting, confirmând că evaluarea integrității candidaților rămâne un proces flexibil și adaptabil la noile circumstanțe, fără a fi rigid limitat de hotărâri anterioare care nu aveau ca obiect soluționarea definitivă a admisibilității candidatului.

201. În speță, decizia Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023, prin care s-a dispus anularea deciziei de nepromovare a candidatului Osoianu Sergiu și reluarea evaluării acestuia, nu a stabilit definitiv faptele și circumstanțele care să confere autoritate de lucru judecat asupra întregului proces. Această decizie a avut ca scop remedierea unor deficiențe procedurale și reevaluarea anumitor aspecte, fără a concludiona în mod definitiv asupra elementelor de fond. Prin urmare, decizia nu poate fi invocată ca având autoritate de lucru judecat în privința circumstanțelor și faptelor care au fost supuse reevaluării și reținute de către Comisie de evaluare ca dubii privind integritatea reclamantului. În cadrul reevaluării candidatului Osoianu Sergiu, Comisia de evaluare a administrat informații noi, care nu au fost examinate în cadrul primului proces judiciar, iar asupra acestora Curtea Supremă de Justiție nu s-a pronunțat în decizia sa din 1 august 2023. Astfel, decizia instanței nu a conferit un caracter definitiv evaluării anterioare, ci a impus reluarea procedurii tocmai pentru a permite Comisiei de evaluare să reevalueze candidatul în mod corect și conform standardelor legale. Procesul a continuat în mod firesc, iar decizia finală emisă în urma reevaluării trebuie privită ca o continuare procedurală, nu ca o reluare a unui proces deja încheiat.

202. Pentru ca principiul *res judicata* să fie aplicabil, decizia invocată trebuie să fi soluționat în mod definitiv și irevocabil fondul cauzei, stabilind drepturi și obligații incontestabile. În acest caz, decizia din 1 august 2023 nu a soluționat definitiv fondul cauzei, ci doar a constatat necesitatea reluării evaluării. Procesul de pre-vetting are un caracter continuativ și etapizat, iar fiecare decizie intermediară poate fi modificată, contestată sau reevaluată până la momentul emiterii unei decizii finale de promovare sau nepromovare a candidatului. Prin urmare, principiul *res judicata* nu poate fi aplicat unor decizii intermediare, întrucât acestea nu soluționează definitiv o situație juridică, ci fac parte dintr-un proces administrativ aflat sub control jurisdicțional.

203. Completul de judecată special accentuează că decizia din 1 august 2023 a Curții Supreme de Justiție a avut rolul de a verifica legalitatea procedurii inițiale de pre-vetting, iar prin anularea deciziei de nepromovare și dispunerea reevaluării s-a urmărit asigurarea respectării unei proceduri corecte, nu stabilirea unui rezultat final. În consecință, decizia ulterioară de nepromovare emisă de Comisia de evaluare nu încalcă principiul res judicata, deoarece procesul de pre-vetting nu fusese finalizat prin decizia din 1 august 2023, iar reevaluarea dispusă de instanță reprezenta o etapă procedurală necesară pentru continuarea procesului. Reluarea evaluării și emiterea unei noi decizii sunt acțiuni firești într-un proces continuu, în care fiecare etapă depinde de respectarea unor proceduri specifice și de atingerea obiectivului final. Astfel, caracterul continuativ și etapizat al procesului de pre-vetting exclude aplicarea strictă a principiului res judicata în această speță. Atât timp cât decizia din 1 august 2023 a dispus doar reluarea procedurii de evaluare, iar Comisia de evaluare a respectat în totalitate această dispoziție, reevaluarea și decizia ulterioară de nepromovare nu pot fi considerate ca fiind contrare principiului autorității lucrului judecat, ci ca fiind o continuare legitimă și necesară a procesului început.

204. Completul de judecată special apreciază că probele suplimentare, administrate într-o manieră amplă și detaliată de către Comisia de evaluare în cadrul reevaluării candidatului Osoianu Sergiu, determină o modificare substanțială a concluziilor stabilite de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 1 august 2023. Mai mult, aceste probe suplimentare nu doar că aduc clarificări asupra unor aspecte contestate anterior, ci și confirmă în mod concludent dubiile serioase exprimate de Comisie de evaluare cu privire la nerespectarea de către candidat a criteriilor de integritate financiară și etică. Astfel, decizia Comisiei de evaluare din 29 aprilie 2024, prin care candidatul nu a promovat evaluarea, trebuie privită ca o etapă distinctă și separată procedural față de decizia inițială. Reevaluarea s-a realizat ca urmare a constatării unor deficiențe procedurale de către Curtea Supremă de Justiție în decizia din 1 august 2023 și nu a implicat o concluzie definitivă asupra fondului evaluării. Prin urmare, argumentul reclamantului potrivit căruia principiul res judicata ar fi fost încălcat este lipsit de temei, întrucât hotărârea CSJ nu a avut caracter definitiv asupra circumstanțelor de fapt ale evaluării, ci doar a dispus reluarea procedurii pentru elucidarea detaliată a acestor circumstanțe.

205. Procesul de pre-vetting este, prin natura sa, unul continuu și etapizat, iar reevaluarea dispusă de instanța de judecată nu poate fi considerată o repetare a aceleiași judecăți, ci o continuare firească a procedurii, finalizată abia prin emiterea unei decizii definitive de către Comisia de evaluare. Autoritatea lucrului judecat se aplică doar asupra unor fapte sau circumstanțe stabilite definitiv. În speță, prin decizia din 1 august 2023, Curtea Supremă de Justiție nu a stabilit în mod irevocabil că reclamantul trebuie să fie promovat în urma evaluării, ci doar a impus remedierea unor deficiențe de procedură și reluarea procesului de evaluare în condiții conforme standardelor legale. În cadrul noii evaluări, Comisia de evaluare a analizat candidatul din nou, având în vedere aceleași criterii de integritate, dar într-un cadru procedural

corectat și cu administrarea unor probe suplimentare. Aceasta a asigurat nu doar conformitatea procesului cu cerințele legale, ci și o examinare mai aprofundată a elementelor esențiale pentru determinarea eligibilității candidatului. Decizia finală a Comisiei de evaluare, prin care s-a constatat nepromovarea candidatului Osoianu Sergiu, nu încalcă principiul *res judicata*, deoarece procesul de evaluare nu a fost finalizat până la emiterea noii decizii, iar instanța de judecată nu a stabilit irevocabil promovarea candidatului, ci doar necesitatea unei reevaluări conforme cu cerințele legale. În acest context, autoritatea lucrului judecat nu poate fi opusă deciziei Comisiei de evaluare, întrucât procesul de pre-vetting este unul dinamic, etapizat și continuu, iar decizia CSJ din 1 august 2023 nu a avut ca obiect stabilirea definitivă a unui drept al candidatului, ci doar necesitatea reluării procedurii. Adoptarea unei noi decizii de nepromovare nu încalcă principiul *res judicata*, ci constituie o etapă necesară în finalizarea procesului de evaluare.

206. În acest sens, Curtea Constituțională a remarcat în §143 din decizia sa de inadmisibilitate nr. 42 din 6 aprilie 2023 că competența instanței de a trimite o cauză la rejudecare nu contravine articolului 20 din Constituție. Totodată, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului susține că, în exercitarea controlului judecătoresc, instanțele de judecată au competența de a casa o decizie și fie de a pronunța o nouă hotărâre, fie de a dispune reexaminarea cauzei de către același organ sau de către un alt organ competent (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia*, 6 noiembrie 2018, §184).

207. Astfel, Completul de judecată special insistă asupra faptului că în procesul de reevaluare a candidatului Osoianu Sergiu, atât procedura administrativă de evaluare, cât și cea jurisdicțională au fost desfășurate cu respectarea principiilor fundamentale de legalitate și echitate. Reclamantul contestă noile constatări ale Comisiei de evaluare, însă, așa cum s-a precizat anterior, decizia Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023 nu a confirmat definitiv promovarea sa, ci a dispus doar reluarea procedurii. Prin urmare, probele suplimentare administrate în cadrul reevaluării au condus la concluzii obiective și temeinic justificate, evidențiind deficiențele de integritate ale candidatului și fundamentând decizia finală de nepromovare.

E. Efectele juridice ale deciziei Comisiei de evaluare

208. Completul de judecată special observă că, potrivit art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, o decizie de nepromovare a evaluării constituie un temei juridic pentru excluderea candidatului din procesul de selecție în cadrul alegerilor sau concursurilor. Astfel, decizia Comisiei de evaluare produce efecte directe și obligatorii asupra parcursului profesional al candidatului, limitând accesul acestuia la funcțiile publice exclusiv în cadrul organelor de autoadministrare ale judecătorilor. Întrucât integritatea reprezintă un criteriu esențial pentru ocuparea unor funcții de responsabilitate în sistemul judiciar, nepromovarea evaluării echivalează cu o constatare a faptului că există dubii serioase privind conformitatea candidatului cu standardele legale aplicabile.

209. Totodată, Completul de judecată special clarifică faptul că legea specială nu prevede alte consecințe juridice în afara celor expres menționate în textul normativ. În absența unor reglementări suplimentare, orice efecte juridice adiționale ale deciziei Comisiei de evaluare trebuie analizate prin prisma principiului legalității și cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor vizate. Astfel, o decizie de nepromovare nu poate produce efecte care să depășească limitele restricțiilor expres prevăzute de lege, iar interpretarea sa trebuie să mențină un echilibru just între interesul public de asigurare a integrității sistemului judiciar și protecția drepturilor individuale ale candidatului.

210. Deși decizia Comisiei de evaluare are un impact semnificativ asupra posibilității candidatului de a accede la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor, efectele acesteia nu pot depăși limitele stabilite prin lege. Orice interpretare care i-ar atribui consecințe juridice neprevăzute de legislație ar contraveni principiului legalității și ar putea aduce atingere drepturilor fundamentale ale persoanei vizate, inclusiv accesului la justiție și protecției împotriva restricțiilor nejustificate asupra carierei profesionale.

211. Completul de judecată special pune accent pe faptul că, potrivit rațiunii Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu are competența de a decide în mod absolut dacă un candidat îndeplinește criteriile de integritate sau dacă a comis încălcări specifice. Rolul său este de a analiza existența unor circumstanțe factice suficiente pentru a putea formula o concluzie cu privire la eventualele dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele legale de integritate. Dacă aceste circumstanțe nu sunt suficient de clare sau concludente, Comisia de evaluare poate concluziona că nu există elemente suficiente pentru a susține o lipsă de conformitate. În cazurile în care sunt identificate dubii serioase privind respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, acestuia i se oferă posibilitatea de a le înlătura prin prezentarea de explicații și probe relevante în sprijinul poziției sale. Această metodologie garantează respectarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare, oferind candidatului oportunitatea de a furniza clarificări și probe suplimentare înainte ca o decizie finală să fie adoptată.

212. În urma analizei faptelor expuse, Completul de judecată special punctează că, procesul de evaluare nu implică o prezumție de neconformitate, ci constă într-o analiză detaliată a elementelor care pot genera suspiciuni rezonabile cu privire la integritatea candidatului. Prin urmare, concluziile Comisiei nu se bazează pe constatarea unor încălcări certe, ci pe identificarea unor indicii suficiente care justifică menținerea unor dubii rezonabile privind conformitatea acestuia cu standardele legale. Existența dubiilor, în sensul Legii nr. 26/2022, poate rezulta din neclarități, lipsa probelor sau insuficiența informațiilor. Atunci când aceste elemente nu sunt furnizate Comisiei, dubiile capătă un caracter serios, ceea ce determină nepromovarea candidatului. În acest context, procedura de evaluare funcționează ca un mecanism preventiv și de consolidare a încrederii publice în sistemul judiciar,

având drept scop asigurarea unor standarde ridicate de integritate pentru candidații la funcții de conducere în justiție.

213. Făcând o retrospectivă a speței, cu referire la fond, Completul de judecată special reiterează că, prin decizia nr. 12 din 29 aprilie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Sergiu Osoianu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, ea nu a promovat evaluarea, constatat cinci probleme, și anume:

- I. Modul de dobândire a bunurilor - primirea compensației bănești și primirea cu titlu gratuit a lotului de teren;*
- II. Sursele mijloacelor bănești pentru procurarea apartamentului la preț preferențial în 2014 prin intermediul programului de îmbunătățire a condițiilor de trai al CSM;*
- III. Dezechilibrul de avere în 2016, 2018 și 2021 și sursa de venit pentru numerarul declarat al concubinei candidatului;*
- IV. Donația primită de concubina candidatului în 2017;*
- V. Subestimarea valorii automobilului și neachitarea în termeni legali a impozitului pe venitul sub formă de creștere de capital.*

214. În exercitarea controlului judiciar asupra constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, în raport cu criteriile de integritate prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, Completul de judecată special examinează atât fundamentarea evaluării, cât și conformitatea acesteia cu cerințele de legalitate și echitate procedurală. În această privință, reclamantul contestă decizia Comisiei de evaluare, susținând că aceasta s-a bazat pe aprecieri subiective și a depășit limitele competențelor sale legale. În viziunea sa, evaluarea nu este susținută de o justificare clară și detaliată care să explice temeinic concluziile formulate, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la echitatea procedurii. În această perspectivă, Completul de judecată special denotă că orice evaluare administrativă trebuie să se conformeze principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării, iar orice ingerință în drepturile fundamentale ale unei persoane trebuie să fie susținută de criterii obiective și transparente. Prin urmare, o decizie care influențează parcursul profesional al unui candidat trebuie să se bazeze pe fapte concrete și probe concludente, fiind formulată astfel încât să asigure părții interesate posibilitatea reală de a-și exercita dreptul la apărare.

215. Având în vedere cele expuse, instanța urmează să examineze în ce măsură decizia Comisiei de evaluare se conformează acestor exigențe și dacă aspectele invocate de Osoianu Sergiu sunt de natură să compromită echitatea procedurii. Dacă

se constată că motivarea deciziei este insuficient de clară sau că procesul decizional nu a fost desfășurat într-un mod transparent și previzibil, instanța va trebui să analizeze posibilitatea unei încălcări a drepturilor reclamantului și a principiului proporționalității.

I. Modul de dobândire a bunurilor - primirea compensației bănești și primirea cu titlu gratuit a lotului de teren

a) primirea compensației bănești

216. În temeiul probelor administrate, Completul de judecată special constată că, prin Hotărârea din 26 august 2008, Curtea de Apel Chișinău a obligat Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău să aloce candidatului și familiei sale o locuință de serviciu, în conformitate cu prevederile art. 38 din Legea nr. 118/2003 cu privire la Procuratură.

217. Cu toate acestea, hotărârea instanței a rămas neexecutată pentru o perioadă îndelungată. În acest timp, la 30 septembrie 2008, candidatul a fost numit în funcția de judecător. Ulterior, în anul 2014, reclamantul a achiziționat un apartament de 75,6 m² în municipiul Chișinău, beneficiind de un preț preferențial în cadrul unui program de îmbunătățire a condițiilor de trai destinat judecătorilor, implementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

218. În acest context, Completul de judecată special subliniază că, deși acest program avea ca scop sprijinirea judecătorilor prin facilitarea accesului la locuințe, candidatul nu a notificat autoritățile competente cu privire la existența hotărârii din 2008 referitoare la locuința de serviciu. Reclamantul și-a justificat omisiunea invocând caracterul public al hotărârilor instanțelor. Cu toate acestea, Completul de judecată special învederează că acest raționament nu îl exonerează pe candidat de obligația de a comunica toate informațiile relevante în procesul de evaluare a necesității și eligibilității pentru acordarea și obținerea beneficiilor respective.

219. În martie 2014, candidatul a încheiat o tranzacție de împăcare cu Primăria municipiului Chișinău, în urma căreia, la data de 5 februarie 2015, a primit în proprietate o compensație bănească de 1.015.880 MDL (echivalentul a aproximativ 50.000 EUR) ca alternativă la locuința de serviciu prevăzută prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 2008.

220. În legătură cu acest aspect, Completul de judecată special semnalează că, pentru inițierea procedurii de acordare a compensației bănești, nu a existat nicio hotărâre judecătorească care să fi modificat oficial modul de executare a deciziei Curții de Apel Chișinău, ceea ce a generat dubii serioase privind legalitatea acestei proceduri. Or, potrivit art. 252 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice modificare a modului de executare a unei hotărâri definitive trebuie dispusă de instanța competentă. Însă, în prezenta speță, o astfel de intervenție nu a avut loc, iar executarea hotărârii printr-o tranzacție extrajudiciară generează incertitudini cu privire la respectarea principiilor legalității și securității juridice.

221. Poziția candidatului, potrivit căreia intervenția instanței de judecată nu era necesară pentru a permite modificarea modalității de executare a deciziei din 2008, este în contradicție cu principiile fundamentale ale statului de drept. În această privință, Completul de judecată special explică că executarea unei hotărâri judecătorești nu poate fi modificată prin acorduri unilaterale sau înțelegeri extrajudiciare, fără intervenția instanței de judecată. Acest element joacă un rol crucial în asigurarea autorității de lucru judecat și în aplicarea coerentă a normelor de procedură civilă. În plus, acordarea unei compensații bănești semnificative fără o fundamentare legală clară generează preocupări majore legate de gestionarea fondurilor publice și de respectarea principiului echității.

222. Sub acest aspect, Completul de judecată special constată că articolul 38 din Legea nr. 118/2003 cu privire la Procuratură stabilește că locuințele de serviciu sunt acordate exclusiv în vederea exercitării atribuțiilor profesionale, fără a conferi beneficiarului un drept de proprietate asupra acestora. Această reglementare are ca scop garantarea condițiilor necesare desfășurării activității procurorilor, prevenind transformarea locuințelor de serviciu într-un avantaj patrimonial personal. Restricția menționată este justificată de specificul funcției, care impune măsuri adecvate pentru garantarea mobilității și eficienței sistemului de justiție. De asemenea, această reglementare are rolul de a preveni eventualele abuzuri și de a asigura gestionarea resurselor publice într-un mod transparent și echitabil, evitând transformarea acestor locuințe în beneficii permanente pentru titulari.

223. Așadar, Completul de judecată special concluzionează că locuința de serviciu atribuită candidatului prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nu conferă un drept de proprietate asupra acesteia, ci reprezintă doar o facilitate locativă pe durata exercitării funcției, în acest caz, de procuror. În anul 2014, în loc să încheie tranzacția de împăcare cu Primăria municipiului Chișinău, candidatul ar fi trebuit să refuze primirea compensației bănești, având în vedere că, la acel moment, deținea funcția de judecător de peste șase ani și nu mai intra sub incidența prevederilor legale stabilite în Legea nr. 118/2003 cu privire la Procuratură.

224. În ceea ce privește dreptul candidatului la îmbunătățirea condițiilor locative, Completul de judecată special subliniază că orice beneficiu acordat trebuie să fie justificat prin prevederile legale aplicabile la momentul respectiv. Cu toate acestea, Osoianu Sergiu a beneficiat de două forme distincte de sprijin locativ: pe de o parte, de dreptul la o locuință de serviciu, pentru care ulterior a primit o compensație bănească semnificativă, iar pe de altă parte, de posibilitatea achiziționării unui apartament la preț preferențial în calitate de judecător.

225. În mod adițional, Completul de judecată special statuează că omisiunea candidatului de a informa autoritățile cu privire la existența hotărârii din 2008 în momentul solicitării apartamentului la preț preferențial ridică probleme de integritate. Deși reclamantul susține că nu avea obligația de a furniza astfel de informații, principiile transparenței și buneii-credințe impuneau ca, în calitate de deținător al unei funcții de demnitate publică, să declare toate circumstanțele relevante. Nedezvăluirea

acestor informații a influențat decizia autorităților competente și a condus la acordarea unor avantaje financiare semnificative, ceea ce generează îndoieli cu privire la respectarea standardelor etice și de integritate necesare pentru ocuparea unei funcții în organele de autoadministrare în sistemul judiciar.

226. Completul de judecată special constată că obținerea simultană a compensației bănești și a posibilității de achiziționare a unui apartament la preț preferențial ridică îndoieli serioase cu privire la corectitudinea și echitatea gestionării fondurilor publice. Acest cumul de beneficii poate genera, pe viitor, o percepție de inechitate, având în vedere că resursele publice trebuie utilizate într-un mod transparent și echitabil, pentru a sprijini cu adevărat persoanele care au nevoie de aceste ajutoare. De asemenea, acordarea acestor beneficii fără o evaluare detaliată a necesității și a condițiilor de eligibilitate ridică întrebări despre respectarea principiilor de transparență și corectitudine în alocarea resurselor publice.

227. Suplimentar, instanța de judecată subliniază că candidatul a obținut avantaje financiare semnificative printr-o omisiune intenționată. Explicațiile furnizate de candidat în fața Comisiei de evaluare și instanței de judecată sunt insuficiente pentru a justifica atât cumularea acestor beneficii, cât și pentru a demonstra că procedurile de care a beneficiat reclamant au fost conforme cu principiile de transparență și corectitudine.

228. Se apreciază ca irelevantă alegația reclamantului potrivit căreia „acest acord de împăcare beneficiază de o puternică prezumție de legalitate și nu a fost declarat ilegal”, deoarece Comisia de evaluare nu este obligată să se conformeze constatărilor altor autorități și nu are datoria de a obține o hotărâre judecătorească irevocabilă pentru a-și fundamenta poziția în privința anumitor aspecte, inclusiv privind eventuala suspiciune de ilegalitate a unei acțiuni. În aceeași logică, Completul statuează că ordonanța emisă de Procuratura municipiului Chișinău la 9 septembrie 2016 nu are caracter obligatoriu pentru Comisia de evaluare și nu influențează evaluarea realizată de aceasta. Invocarea acestui act de către reclamant este irelevantă, având în vedere că ordonanța respectivă s-a limitat doar la constatarea lipsei bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, fără a confirma în mod clar legalitatea tranzacției de împăcare. Această concluzie este susținută chiar de conținutul ordonanței, care precizează: „Analizând în ansamblu materialele cauzei, constat că, în cazul de față, în acțiunile factorilor de decizie ai Primăriei... nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracțiuni, prin urmare, nu există temeii juridic pentru tragerea la răspundere penală în conformitate cu art. 51 alin. (1) din Codul penal.” Astfel, ordonanța nominalizată nu certifică legalitatea tranzacției de împăcare, ci doar constată lipsa unei infracțiuni, aspect care nu împiedică instanța de judecată să își mențină concluziile Comisiei de evaluare la acest capitol.

229. Instanța consideră nefondat și insuficient pentru a elimina îndoielile privind primirea unei compensații bănești în baza tranzacției de împăcare, argumentul reclamantului potrivit căruia executarea unei hotărâri judecătorești obligatorii în cazul său nu poate fi pusă în discuție, inclusiv modul de executare. Legea nr.118/2003

cu privire la Procuratură și hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 august 2008 au conferit reclamantului un drept de posesie și folosință asupra unui spațiu locativ „de serviciu” pe durata activității sale în organele procuraturii. La rândul său, prin semnarea tranzacției de împăcare cu Primăria municipiului Chișinău în martie 2014 reclamantului i-a fost oferită suma de 1.015.880 MDL în schimbul locuinței de serviciu. Astfel, Osoianu Sergiu a obținut un drept patrimonial injust, întrucât nu a existat o hotărâre judecătorească pronunțată în temeiul art. 252 din Codul de procedură civilă privind dobândirea dreptului de proprietate asupra locuinței de serviciu, iar prin efectul Legii nr. 118/2003 cu privire la Procuratură, nu era permisă acordarea unui drept patrimonial pentru o locuință de serviciu. Deși este adevărat că și alte persoane din sistemul procuraturii și Ministerului Afacerilor Interne au beneficiat de compensarea în bani a locuințelor atribuite prin hotărâri judecătorești, acest fapt nu exonerează reclamantul de obligația de a justifica legalitatea și temeinicia specifică a propriei sale tranzacții.

230. Mai mult, reclamantul invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) în cauze precum *Botezatu v. Republica Moldova*, *Mizemaia v. Moldova*, *Prodan v. Moldova*, sugerând că schimbarea modului de executare a fost determinată de aceste hotărâri. Totuși, aceste spețe nu pot fi aplicate în mod automat situației reclamantului, deoarece fiecare caz trebuie analizat în funcție de circumstanțele sale specifice.

231. În concluzie, Completul precizează că simpla invocare a altor cazuri similare sau a hotărârilor CEDO nu îl scutește pe reclamant de obligația de a dovedi că beneficiul obținut prin modificarea modului de executare a fost justificat, transparent și în conformitate cu normele de integritate. În plus, completul de judecată special subliniază că principiile echității și bunei administrări a resurselor publice impun acordarea acestor beneficii pe baza unor criterii clare și obiective, evitând favorizarea unui anumit beneficiar în detrimentul altora aflați în situații similare.

b) obținerea lotului de teren

232. Prin Decizia nr. 4/31.2 din 24 august 2017, Consiliul municipal Strășeni i-a acordat candidatului, cu titlu gratuit, un teren de 0,07 ha. La acel moment, candidatul deținea funcția de președinte al Judecătoriei Strășeni. Ulterior, în aprilie 2019, i-a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținut asupra terenului.

233. În cadrul evaluării inițiale, candidatul a precizat că, în perioada 2010-2011, a depus mai multe cereri către Consiliul orașenesc Strășeni și Primăria Strășeni, solicitând alocarea unui lot de teren. Drept dovadă, acesta a furnizat Comisiei de evaluare doar o copie a răspunsului emis de Primăria Strășeni la 10 octombrie 2013, conform căruia, la acea dată, nu exista posibilitatea de a-i oferi o locuință, iar cererea sa pentru atribuirea unui teren în scopul construirii unei case urma să fie transmisă Consiliului orașenesc Strășeni spre examinare. Deși terenul i-a fost atribuit, candidatul nu a inițiat nicio construcție pe acesta, alegând în schimb să construiască o casă într-un alt sat.

234. Completul de judecată special constată că, în ceea ce privește art. 11 din Codul funciar, invocat ca bază legală pentru obținerea lotului de teren în 2017, candidatul nu a justificat dacă și în ce măsură a informat autoritățile publice locale cu privire la modificarea temeiului juridic al cererilor sale, de la art. 30 din Legea nr. 544/1995 privind statutul judecătorului la art. 11 din Codul funciar. Această schimbare nu a fost notificată autorităților competente, iar lipsa transparenței în justificarea solicitării terenului ridică îndoieli cu privire la respectarea principiilor eticii și integrității profesionale.

235. Mai mult, candidatul nu a informat autoritățile din Strășeni că, înainte de a obține terenul în 2017, beneficiase deja de două avantaje substanțiale pentru îmbunătățirea condițiilor locative. Astfel, în 2014, candidatul a obținut un apartament în municipiul Chișinău la preț preferențial, printr-un program destinat judecătorilor, implementat de Consiliul Superior al Magistraturii. Tot în același an, candidatul a primit o compensație financiară de 1.015.880 MDL, echivalentul valorii unui apartament cu două camere în Chișinău, ca urmare a unei tranzacții de împăcare prin care a renunțat la dreptul său de a primi o locuință de serviciu stabilit prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 2008.

236. Completul de judecată special reține că justificarea reclamantului, conform căreia nu consideră că era obligația sa etică să informeze autoritățile competente despre beneficiile locative primite anterior, și că hotărârile instanțelor fiind publice îl absolveau de această datorie, este neconvingătoare. Deși este legal ca un candidat să acceseze mai multe programe pentru îmbunătățirea condițiilor locative, din perspectivă etică și a integrității judiciare, este inacceptabil să nu dezvăluie beneficiile anterioare pentru a evita orice aparență de abuz sau folosire excesivă a resurselor publice în interes personal. O conduită bazată pe bună-credință impunea reclamantului să informeze autoritățile competente despre sprijinul locativ deja obținut, pentru a asigura o distribuire echitabilă a resurselor publice și pentru a nu afecta încrederea publicului în sistemul judiciar. O astfel de conduită contravine Codului de etică și conduită profesională a judecătorului, adoptat în 2015. Potrivit art. 5 alin. (5) al acestui cod, judecătorul are obligația să desfășoare tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu genereze suspiciuni, să nu afecteze independența și imparțialitatea sa și să nu creeze conflicte de interese.

237. Pe baza celor constatate, instanța statuează că prin obținerea a trei beneficii publice distincte, fără a dezvălui autorităților fiecare dintre aceste avantaje, candidatul a favorizat apariția unor percepții negative asupra corectitudinii și integrității sale profesionale.

238. Mai mult, art. 6 alin. (2) din Codul de etică stabilește că judecătorul trebuie să evite orice comportament care ar putea diminua încrederea publicului în sistemul judiciar. Acumularea de beneficii din resurse publice, fără transparență și fără informarea autorităților competente, contravine acestui principiu și poate fi interpretată ca un posibil abuz de poziție publică.

239. Suplimentar, Completul denotă că Principiul 3.1 din Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară din 2002 stipulează că judecătorul trebuie să asigure că, în percepția unui observator rezonabil, conduita sa este ireproșabilă. Totodată, Principiul 3.2 subliniază că atitudinea și comportamentul unui judecător trebuie să consolideze încrederea publicului în integritatea sistemului judiciar. Justiția nu trebuie doar să fie făcută, ci și să fie percepută ca fiind făcută în mod corect. Așadar, omiterea informării autorităților despre beneficiile acumulate, precum și absența unui mecanism transparent de evaluare a priorității beneficiarilor, generează o percepție publică de favoritism și administrare inefficientă a resurselor destinate îmbunătățirii condițiilor locative.

240. Instanța apreciază ca neîntemeiat argumentul reclamantului, potrivit căruia absența unei interdicții legale ia permis să solicite un lot de teren în orașul Strășeni, în pofida faptului că a beneficiat anterior de o compensație de 1.015.880 MDL. Deși legislația nu interzice în mod explicit atribuirea unui lot de teren unei persoane care a beneficiat anterior de compensație financiară pentru lipsa unei locuințe, principiul bunei-credințe și al gestionării echitabile a resurselor publice presupune evitarea obținerii nejustificate de avantaje multiple în aceeași situație. Întrucât reclamantul a încasat deja o compensație semnificativă din partea autorităților locale din Chișinău pentru lipsa unei locuințe, nu se mai justifică solicitarea ulterioară a unui lot de teren gratuit sau la preț preferențial în vederea construcției. Faptul că autoritățile locale nu au emis un refuz explicit nu îl disculpă pe candidat. Atribuirea terenurilor pentru construcție reprezintă un act de administrare a bunurilor publice, care trebuie să se desfășoare cu transparență și echitate, evitând privilegierea persoanelor care au beneficiat deja de alte forme de sprijin. Chiar dacă Codul funciar permite acordarea repetată a loturilor de teren contra cost, nu se poate ignora faptul că reclamantul a urmărit, indirect, să obțină un nou avantaj material din partea statului, deși anterior a primit o compensație substanțială.

241. Chiar dacă decizia de atribuire a loturilor de teren aparține autorităților locale și se înscrie în politica de dezvoltare a localităților, acest fapt nu îl exonerează pe reclamant de obligația de a acționa cu integritate și în conformitate cu standardele etice impuse magistraților. Solicitarea unui nou beneficiu, după ce a beneficiat deja de o compensație substanțială, ridică întrebări legitime cu privire la buna sa credință și la evitarea unui avantaj nejustificat.

242. În raport cu toate cele expuse, argumentul prezentat de reclamant nu a reușit să convingă instanța, deoarece problema nu se reduce la absența unei interdicții legale explicite, ci se referă la respectarea principiilor etice de către candidat. Chiar dacă legea nu interzice în mod expres solicitarea repetată a unui beneficiu, acest lucru nu justifică moral demersul, nici nu este în conformitate cu principiile de transparență și echitate în administrarea resurselor publice.

243. Instanța remarcă că, deși toate aceste beneficii au fost obținute în conformitate cu legea, acest fapt nu scutește candidatul de responsabilitatea sa etică și profesională. O conduită integră nu se limitează la respectarea normelor legale, ci presupune și

adoptarea unui comportament care să nu genereze suspiciuni privind corectitudinea sau utilizarea favorizată a resurselor publice.

244. În concluzie, privind primul dubiu semnalat de Comisia de evaluare, Completul de judecată special constată că, deși candidatul a beneficiat de trei programe publice distincte destinate îmbunătățirii condițiilor locative, acesta nu a informat autoritățile competente despre avantajele deja obținute. Această lipsă de transparență ridică probleme serioase legate de echitate în distribuirea resurselor publice. Atitudinea lui Osoianu Sergiu, conform căreia nu era obligat să notifice autoritățile despre beneficiile multiple primite, este inacceptabilă din perspectiva standardelor etice aplicabile unui judecător. Necomunicarea acestor informații contravine atât Codului de etică și conduită profesională a judecătorilor, cât și Principiilor de la Bangalore, afectând în mod negativ încrederea publicului în integritatea sistemului judiciar. Indiferent de legalitatea formală a acțiunilor sale, percepția publică asupra integrității candidatului rămâne esențială, iar acumularea succesivă de beneficii fără o justificare transparentă și fără notificarea autorităților poate submina imaginea imparțialității și echității în alocarea resurselor publice.

II. Sursele mijloacelor bănești pentru procurarea apartamentului la preț preferențial în 2014 prin intermediul programului de îmbunătățire a condițiilor de trai al CSM

245. În anul 2014, Osoianu Sergiu a beneficiat de achiziționarea unui apartament la un preț preferențial prin programul oferit de Consiliul Superior al Magistraturii de îmbunătățire a condițiilor de trai. În declarația sa anuală pentru anul respectiv, acesta a menționat existența unui contract de ipotecă cu „Basconslux” SRL, precum și o datorie de 253.155 MDL în baza contractului de investiții încheiat cu aceeași companie la 30 iulie 2014 pentru apartamentul în cauză. Cu toate acestea, în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 și 2016, candidatul nu a raportat nicio datorie restantă aferentă acestui credit.

246. În declarația sa anuală pentru anul 2014, candidatul a menționat un împrumut în sumă de 270.000 MDL, obținut de la o persoană fizică neidentificată. Ulterior, Osoianu Sergiu a precizat că suma respectivă a fost împrumutată în 2014 de la o rudă, pentru a achiziționa apartamentul achiziționat la preț preferențial prin programul CSM de îmbunătățire a condițiilor de trai. Această rudă a fost menționată în declarația candidatului, depusă la Comisia de evaluare pentru o perioadă de cinci ani, ca fiind o persoană apropiată. Osoianu Sergiu a declarat că nu a încheiat un contract scris pentru acest împrumut, explicând că a existat doar o înțelegere verbală, întrucât ruda respectivă lucra în străinătate la acel moment.

247. În cadrul evaluării, Comisia de evaluare a constatat că împrumutul de 270.000 MDL declarat de candidat în declarația sa anuală pentru 2014, și prezentat ca sursă a mijloacelor financiare utilizate pentru achiziționarea apartamentului, nu era susținut de niciun document. Nu exista un contract de împrumut, nu fusese stabilit un grafic de rambursare și nu fusese aplicată nicio rată a dobânzii. În plus, candidatul nu a furnizat informații privind veniturile rudei de la care ar fi contractat împrumutul și nici detalii despre modul în care acesta a fost restituit în anul următor.

248. Verificările efectuate de Comisia de evaluare, în cadrul evaluării repetate, au confirmat că, în februarie 2015, Osoianu Sergiu a primit o compensație de 1.015.880 MDL în urma tranzacției de împăcare încheiate cu Primăria municipiului Chișinău în 2014. Comisia de evaluare a remarcat că, teoretic, această sumă ar fi putut fi utilizată pentru rambursarea împrumutului de 270.000 MDL. Totuși, în absența documentelor care să ateste veniturile rudei, a sursei reale a fondurilor declarate ca împrumut, a dovezii de rambursare a acestuia și în contextul refuzului candidatului și al rudei sale de a furniza informații suplimentare, Comisia de evaluare și-a menținut dubiile serioase privind integritatea sa financiară.

249. Din analiza probelor administrate și a susținerilor părților în ședință de judecată, Completul de judecată special apreciază că argumentul reclamantului, conform căruia Comisia de evaluare i-a impus obligații nejustificate și excesive – inclusiv în ceea ce privește documentarea tranzacțiilor financiare desfășurate cu mulți ani în urmă – este neîntemeiat și distorsionează obiectul evaluării. În acest context, instanța susține că, contrar afirmațiilor reclamantului, Comisia nu a impus obligații noi sau arbitrare, ci a aplicat cerințele legale referitoare la transparență și justificarea surselor financiare, aspecte esențiale pentru asigurarea integrității în sistemul judiciar. Legea nr. 26/2022, împreună cu standardele internaționale de integritate, impun candidaților la funcții în sistemul judiciar să demonstreze în mod clar proveniența resurselor financiare, indiferent de momentul în care acestea au fost obținute.

250. Completul de judecată special reliefează că obligația de a justifica un împrumut declarat în 2014 nu reprezintă o cerință „nefirească”, ci o condiție minimă de transparență, mai ales în contextul în care suma respectivă a fost folosită pentru achiziționarea unui bun imobiliar, generând întrebări legitime. Astfel, prin declararea existenței acestui împrumut, reclamantul și-a asumat automat obligația de a demonstra autenticitatea și legalitatea acestuia.

251. Reclamantul încearcă să justifice lipsa unui contract de împrumut și a altor documente justificative, argumentând că în 2014 nu putea anticipa existența unei Comisii de evaluare în 2022. Totuși, obligația de a documenta corespunzător tranzacțiile financiare nu este o cerință nouă impusă de Comisie, ci reprezintă un principiu fundamental de bună-credință și transparență financiară.

252. În plus, instanța subliniază că standardele internaționale de prevenire a spălării banilor și de gestionare a conflictelor de interese impun justificarea oricărei sume semnificative prin documente verificabile, indiferent de natura relației dintre părți. Astfel, chiar dacă împrumutul a fost acordat de o rudă, reclamantul rămâne obligat să-l documenteze corespunzător.

253. Prin urmare, Completul de judecată special consideră eronată afirmația reclamantului conform căreia a fost „sanționat” pentru lipsa unei recipise. Având în vedere că Comisia de evaluare nu impune sancțiuni, ci doar evaluează dacă candidatul îndeplinește sau nu standardele de integritate. De asemenea, evaluarea nu s-a bazat exclusiv pe absența unei recipise, ci pe lipsa oricărei dovezi documentare care să ateste existența și restituirea împrumutului de 270.000 MDL. La caz, aplicarea

standardelor de transparență și integritate nu poate fi considerată arbitrară, întrucât acestea sunt stabilite prin legislație și reprezintă elemente fundamentale pentru credibilitatea și corectitudinea sistemului judiciar. Mai mult, faptul că unele persoane nu și-au documentat riguros tranzacțiile financiare din trecut nu exonerează candidații la funcții publice de obligația de a-și justifica averea și veniturile atunci când sunt supuși unei evaluări de integritate.

254. Completul observă că, prin argumentele aduse în susținerea cererii de contestare reclamantul încearcă să transforme o cerință legală fundamentală într-o presupusă sarcină „excesivă”, însă acest argument nu rezistă unei analize obiective. Documentarea unui împrumut de 270.000 MDL și justificarea provenienței fondurilor folosite pentru achiziția unui apartament nu constituie obligații „nefirești” sau impuse retroactiv, ci reprezintă cerințe esențiale de transparență și integritate, prevăzute de lege și aliniate la standardele internaționale. Astfel, evaluarea Comisiei nu este arbitrară, ci se bazează pe principii clare de integritate financiară.

255. Completul de judecată reține că absența unui contract de împrumut, a unui grafic de rambursare și a documentelor bancare aferente reprezintă deficiențe fundamentale în justificarea sursei mijloacelor financiare folosite pentru achiziționarea apartamentului. Conform art. 8 alin. (5) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, astfel de omisiuni ridică îndoieli serioase cu privire la veridicitatea declarațiilor candidatului, punând sub semnul întrebării conformitatea acestuia cu standardele de transparență și integritate impuse magistraților. În acest context, lipsa documentelor justificative nu este doar o deficiență formală, ci un element esențial pentru evaluarea legitimității resurselor financiare declarate.

256. În acest context, instanța constată că lipsa unor explicații clare și documentate privind sursa reală a împrumutului și modalitatea de rambursare afectează grav credibilitatea declarațiilor candidatului. Această situație este agravată de faptul că, în sistemul judiciar, transparența financiară este esențială pentru menținerea încrederii publice și pentru prevenirea oricăror suspiciuni legate de posibile conflicte de interese sau practici financiare netransparente. Faptul că un magistrat nu poate justifica în mod clar și verificabil o sumă importantă de bani primită și rambursată reprezintă o vulnerabilitate serioasă din perspectiva conformității sale cu principiile etice și de integritate.

257. În lumina acestor constatări, Completul subliniază că inexistența documentelor justificative adecvate, refuzul de a furniza informații suplimentare și absența unui mecanism clar de documentare a tranzacțiilor financiare în care candidatul a fost implicat ridică probleme serioase privind integritatea acestuia. În aceste condiții, dubiile exprimate de Comisia de evaluare cu privire la transparența și legalitatea mijloacelor financiare folosite pentru achiziționarea apartamentului sunt pe deplin justificate, iar reclamantul nu a reușit să răstoarne aceste dubii în fața instanței de judecată.

III. Dezechilibrul de avere în 2016, 2018 și 2021 și sursa de venit pentru numerarul declarat al concubinei candidatului

258. În cadrul evaluării, Comisia de evaluare a stabilit fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru anii 2016, 2018 și 2021, conform metodologiei prevăzute în „Anexă: Avere nejustificată” din Regulamentul de evaluare. În cadrul acestui proces, cheltuielile de consum ale populației au fost calculate în conformitate cu prevederile alin. (3.5) din anexa menționată:

2016			
Venituri MDL		Cheltuieli MDL	
Vânzarea automobilului	50.000	Cumpărarea a două garaje	308.000
Salariu anual (net)	206.578	CCP ⁴²	67.656
Indemnizație pentru concediu medical	16.646	Investiții imobiliare	241.885
		Pensia alimentară pentru copilul minor	36.894
Economii din 2015	1.015.880	Economii	1.609.650
Total	1.289.104		2.264.085
Diferența	- 974.981		

2018			
Venituri MDL		Cheltuieli MDL	
Salariu anual (net)	245.786	CCP ⁴²	99.000
Economii din 2017	1.666.400	Economii	1.924.480
		Pensia alimentară pentru copilul minor	33.174
Total	1.912.186		2.023.480
Diferența	- 144.468		

2021			
Venituri MDL		Cheltuieli MDL	
Donația de la tatăl	146.440	Achiziții imobiliare	26.000
Salariu anual (net)	312.368	CCP ⁴⁴	162.144
Indemnizație socială ⁴⁵	191.283	Investiții imobiliare	836.800
Economii din 2015	2.487.240	Economii	2.219.000
Total	3.137.331		3.243.944
Diferența	- 106.613		

259. Prin urmare, Comisia de evaluare a constatat că, cheltuielile totale ale candidatului au depășit veniturile și economiile sale, înregistrând un deficit de 974.981 MDL în 2016, 144.468 MDL în 2018 și 106.613 MDL în 2021. Candidatul a contestat concluziile Comisiei, inclusiv evaluarea averii și economiilor în numerar aparținând concubinei sale. Acesta a susținut că anumite tranzacții, precum vânzarea unui automobil, achiziția a două garaje în 2016 și achiziția de bunuri imobiliare în 2021, nu ar trebui luate în considerare în evaluarea averii sale, deoarece au fost realizate exclusiv de concubina sa, utilizând fonduri proprii și ale familiei sale. Cu toate acestea, în timpul evaluării inițiale, candidatul nu a putut explica modul în care au fost împărțite cheltuielile între el și concubina sa. Mai mult, unul dintre garajele

pe care acesta a susținut că a fost achiziționat exclusiv de concubina sa era folosit de către el, aspect ce ridică îndoieli asupra veridicității declarațiilor sale.

260. Completul de judecată special constată că, pe parcursul evaluărilor inițiale și reluate, candidatul a susținut că toate economiile în numerar declarate în numele concubinei sale în declarațiile sale anuale pentru anii 2016-2021 aparțineau exclusiv acesteia și familiei sale, motiv pentru care nu ar trebui incluse în analiza averii sale. Ulterior, în cadrul evaluării reluate, candidatul a declarat că aceste mijloace bănești au fost returnate părinților concubinei sale. Pentru a justifica proveniența sumelor, candidatul a furnizat informații despre cetățenia străină a unei rude apropiate a concubinei sale și o declarație din partea acestei persoane, însă nu a prezentat documente care să confirme activitatea sau veniturile obținute de aceasta. De asemenea, el nu a oferit nicio dovadă care să ateste veniturile obținute de concubina sa în perioada în care a lucrat în străinătate, deși a afirmat că acestea au constituit o parte din economiile declarate. Potrivit informațiilor disponibile Comisiei, concubina sa a fost angajată în Republica Moldova cel puțin din 2013, având un venit total de 235.637 MDL (aproximativ 11.000 EUR) în perioada 2013-2021, sumă care nu a fost contestată de candidat. Cu toate acestea, în declarațiile sale, candidatul a raportat economii în numerar pentru concubina sa de 48.000 EUR în 2016, 52.000 EUR în 2017, 62.000 EUR în 2018, 73.000 EUR în 2019, 82.000 EUR în 2020 și 90.000 EUR în 2021. Candidatul a contestat competența Comisiei de a verifica sursa veniturilor concubinei sale și a persoanelor apropiate acesteia. Un aspect esențial în aprecierea acestui dubiu de către instanța de judecată îl constituie faptul că, în cadrul procesului de reevaluare, atât candidatul, cât și concubina sa a refuzat să ofere Comisiei explicații suplimentare.

261. Completul de judecată special constată că, începând cu anul 2016, candidatul conviețuiește cu concubina sa, împreună având doi copii minori. În declarațiile sale anuale, candidatul a menționat-o pe concubina sa începând din 2016, iar pe parcursul audierii în cadrul evaluării inițiale, acesta a făcut numeroase comentarii care confirmă faptul că ei formează, de facto, o familie. Răspunsurile sale la diverse întrebări nu lasă loc de interpretare, sugerând clar că trăiește într-o familie alături de concubina sa. Prin urmare, în cadrul răspunsurilor oferite privind eligibilitatea pentru obținerea unui teren, candidatul a declarat că în 2017 avea o familie, ceea ce îl califica pentru acordarea unui lot de teren conform art. 11 din Codul funciar. Cu toate acestea, atât în timpul evaluării inițiale, cât și al celei reluate, candidatul a susținut că veniturile, economiile și cheltuielile concubinei sale erau strict personale, aparținând exclusiv acesteia și familiei sale (părinților săi), fără nicio legătură cu el. Astfel, se observă o contradicție în poziția candidatului, care face referire la existența unei familii alături de concubina sa atunci când acest lucru îi este favorabil, cum ar fi pentru justificarea eligibilității la obținerea terenului, dar susține independența financiară a acesteia atunci când este evaluată averea sa.

262. Instanța de judecată reține că, chiar și în ipoteza în care relația dintre candidat și concubina sa nu s-ar califica drept „familie” conform legislației naționale, Comisia,

în temeiul Legii nr. 26/2022, are competența de a verifica sursa mijloacelor bănești ale concubinei candidatului și ale părinților acesteia, întrucât aceștia sunt considerați persoane apropiate ale candidatului. Potrivit definiției prevăzute în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, „persoană apropiată” include soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea acestuia, precum și persoanele înrudite prin sânge sau adopție (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră). Prin urmare, indiferent de calificarea juridică a relației candidatului cu concubina sa, aceasta și părinții ei sunt considerați persoane apropiate, iar Comisia este îndreptățită să verifice sursa veniturilor acestora în contextul evaluării averii candidatului.

263. În concluzie, Completul de judecată special statuează că există dubii serioase cu privire la faptul că averea dobândită de candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate, având în vedere dezechilibrele evidente între venituri și cheltuieli în anii 2016, 2018 și 2021, când cheltuielile gospodăriei sale au depășit veniturile declarate. Aceste discrepanțe sunt agravate de faptul că o parte semnificativă a cheltuielilor și economiilor sunt atribuite concubinei sale, în ciuda utilizării acestor resurse în beneficiul gospodăriei candidatului.

264. Instanța de judecată constată că, în pofida solicitărilor Comisiei de evaluare, candidatul nu a reușit să înlăture dubiile serioase referitoare la sursele mijloacelor bănești aferente economiilor în numerar pretinse de concubina sa. Atât candidatul, cât și concubina sa au refuzat să furnizeze informații privind proveniența acestor economii și modul de realizare a transferurilor de fonduri către concubină. Acest refuz a afectat credibilitatea ambilor și a limitat capacitatea Comisiei de a verifica sursele veniturilor, conform cerințelor legale.

265. Completul de judecată special al CSJ subliniază că sarcina Comisiei de evaluare nu este de a demonstra în mod direct existența unor surse nejustificate, ci doar de a constata prezența unor dubii serioase. Aceste dubii pot apărea ca urmare a unor neclarități, a insuficienței informațiilor furnizate sau a lipsei unor probe concludente. Potrivit art. 8 coroborat cu art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, obligația de a elimina aceste dubii revine candidatului, care trebuie să prezinte informații și probe clare privind legalitatea și proveniența mijloacelor financiare pe care le deține. În lipsa unor astfel de dovezi, Comisia este îndreptățită să mențină constatările inițiale. Adoptarea unei atitudini pasive din partea candidatului, prin refuzul de a furniza explicații detaliate sau documente justificative, amplifică incertitudinile și transformă dubiile inițiale în dubii serioase. Astfel, în conformitate cu prevederile legale, în cazul în care candidatul nu cooperează activ pentru clarificarea situației sale financiare, consecința inevitabilă este nepromovarea evaluării. Această abordare este esențială pentru asigurarea transparenței și integrității procesului de verificare, protejând astfel principiile de bună guvernare și responsabilitate publică.

266. Completul de judecată special nu admite argumentul reclamantului potrivit căruia constatările Comisiei de evaluare nu reflectă realitatea și că acesta a oferit răspunsuri la toate întrebările privind veniturile sale, considerându-l neîntemeiat și insuficient pentru a înlătura problemele esențiale identificate în evaluare. Faptul că reclamantul a contestat calculele Comisiei de evaluare și le-a calificat drept eronate nu constituie, în sine, o probă a inexactității acestora. Or, Comisia de evaluare și-a bazat verificările pe documentele furnizate și pe principiile de transparență financiară impuse de lege. Simpla nemulțumire a reclamantului față de concluziile Comisiei de evaluare nu le afectează valabilitatea. Mai mult, în procesul de evaluare a patrimoniului și veniturilor unui magistrat, o contestare verbală nu este suficientă; solicitantul trebuie să prezinte dovezi clare și concludente care să demonstreze eventualele erori ale constatărilor.

267. Instanța de judecată observă că, reclamantul afirmă că a răspuns la toate întrebările adresate de Comisie de evaluare, inclusiv celor referitoare la veniturile sale din 2016, 2018 și 2021. Totuși, simplul fapt de a fi oferit răspunsuri nu implică automat clarificarea tuturor suspiciunilor. Or, Comisia de evaluare nu și-a fundamentat concluziile exclusiv pe lipsa unor declarații verbale, ci a realizat o analiză documentară detaliată a veniturilor, cheltuielilor și fluxurilor financiare. În absența unor documente verificabile care să susțină afirmațiile reclamantului, Comisia avea dreptul să își mențină constatările. Mai mult, evaluarea veniturilor nu se limitează la examinarea declarațiilor unui candidat, ci necesită coroborarea acestora cu documente justificative clare, precum contracte de muncă, extrase bancare, declarații fiscale, chitanțe și alte acte relevante. Dacă anumite aspecte financiare rămân nejustificate, revine candidatului obligația de a le clarifica, iar lipsa documentelor justificative poate genera un risc de neconformitate cu standardele de integritate.

268. Completul de judecată pune accent pe faptul că argumentul reclamantului, potrivit căruia Comisia de evaluare nu a demonstrat caracterul eronat al calculelor sale și că simpla existență a unor „dubii” nu este suficientă, este nefondat și contravine principiilor aplicabile evaluării integrității financiare. Spre deosebire de susținerile reclamantului, nu Comisia are obligația de a dovedi inexactitatea declarațiilor financiare ale acestuia, ci reclamantul trebuie să justifice veridicitatea și legalitatea veniturilor sale. Conform prevederilor Legii nr. 26/2022 și standardelor internaționale privind integritatea magistraților, orice candidat evaluat trebuie să prezinte documente clare și concludente care să ateste proveniența legală a averii și a veniturilor sale. În cazul în care există discrepanțe, lipsuri sau inconsecvențe în justificarea surselor de venit, Comisia de evaluare are atât dreptul, cât și obligația de a menține dubii rezonabile cu privire la integritatea financiară a candidatului.

269. Reclamantul susține că „nu este suficient să se invoce existența unor dubii”, însă această afirmație este eronată. În acest sens instanța reține că evaluarea integrității nu se bazează pe aplicarea principiului „beneficiului îndoielii” în favoarea candidatului, ci pe o verificare activă a conformității declarațiilor sale cu realitatea

documentară. Dacă Comisia de evaluare constată lipsa unor documente care să ateste proveniența legală a anumitor venituri, acest aspect este suficient pentru a genera preocupări serioase privind conformitatea financiară, fără ca aceasta să fie obligată să demonstreze o eroare în calculele candidatului. Mai mult, Comisia de evaluare nu are obligația de a „corecta” sau „explica” toate calculele reclamantului, ci doar de a analiza dacă există suficiente probe care să confirme sau să infirme veridicitatea declarațiilor acestuia.

270. Referitor la numerarul deținut de concubina reclamantului în perioada 2006-2021, susținerea acestuia conform căreia Comisia și-ar fi exercitat discreția cu rea-credință și în mod disproporționat este nefondată. Comisia are obligația de a analiza toate sursele de venit relevante, inclusiv veniturile membrilor de familie sau ale persoanelor apropiate care ar fi putut contribui la patrimoniul candidatului. În măsura în care reclamantul a invocat veniturile concubinei sale pentru a justifica anumite cheltuieli sau acumulări de avere, era firesc ca aceste venituri să fie supuse verificării. În absența unor documente clare care să ateste atât proveniența veniturilor concubinei sale, cât și modalitatea exactă în care aceste fonduri au fost utilizate în beneficiul reclamantului, Comisia avea tot dreptul să considere această justificare insuficientă sau neclară.

271. În cadrul evaluărilor de integritate, simpla susținere că o persoană apropiată a candidatului a deținut anumite sume de bani nu este suficientă. Este necesar ca această afirmație să fie susținută prin dovezi concrete, precum declarații fiscale, extrase bancare, contracte de muncă, chitanțe sau alte documente oficiale. În absența unor astfel de documente justificative, Comisia are temei legal să considere că veniturile respective nu sunt suficient justificate.

272. Afirmațiile reclamantului nu sunt convingătoare și nu înlătură dubiile Comisiei, având în vedere că sarcina probei îi revine reclamantului, nu Comisiei, iar acesta nu a prezentat documente clare care să susțină calculele sale. Evaluarea nu s-a bazat pe simple „dubii”, ci pe constatarea lipsei unor documente justificative esențiale. Justificarea veniturilor concubinei reclamantului nu poate fi considerată suficientă în lipsa unor documente verificabile, iar solicitarea acestor informații de către Comisie s-a realizat în mod legal și proporțional.

273. Completul de judecată constată că decizia Comisiei este justificată și fundamentată pe criterii obiective de transparență și integritate financiară. Argumentul reclamantului, conform căruia Comisia de evaluare ar fi acționat disproporționat prin analizarea conduitei fiscale și a diligenței unei persoane terțe pe o perioadă extinsă, din 2006 până în 2021, încălcând astfel principiul proporționalității și aplicând discreția în mod arbitrar, este neîntemeiat și nu reflectă corect scopul evaluării de integritate. Or, evaluarea patrimoniului unui candidat nu se limitează exclusiv la veniturile declarate personal de acesta, ci presupune și analiza surselor de venit ale persoanelor apropiate, în măsura în care acestea au contribuit la creșterea averii sale. Conform prevederilor Legii nr. 133/2016 și Legii nr. 26/2022, orice candidat la o funcție în sistemul judiciar are obligația de a furniza probe clare

care să demonstreze că mijloacele financiare utilizate pentru achiziții, investiții sau alte cheltuieli semnificative provin din surse legale și justificate.

274. Implicarea veniturilor unei persoane apropiate, inclusiv pentru o perioadă extinsă, este justificată în situațiile în care aceste venituri sunt invocate ca parte a resurselor financiare ale candidatului. Dacă reclamantul a susținut că veniturile unei persoane apropiate, precum concubina sa, au contribuit la bunăstarea sa financiară, este legitim ca aceste venituri să fie supuse verificării. Această verificare nu reprezintă o sancțiune, ci o măsură necesară pentru asigurarea transparenței și a conformității cu principiile legale.

275. În plus, argumentul reclamantului privind interpretarea Comisiei de la Veneția cu privire la riscurile unei analize extinse asupra persoanelor apropiate nu este aplicabil în cazul de față. Deși Comisia de la Veneția a atras atenția asupra riscului ca verificările excesive să fie utilizate abuziv pentru a împiedica un candidat să participe la alegeri, această avertizare nu exonerează candidatul de obligația de a-și justifica veniturile, mai ales atunci când acestea au o legătură directă cu patrimoniul său. Verificarea urmărește să asigure conformitatea cu standardele de integritate și transparență financiară prevăzute de lege.

276. Instanța de judecată reține că evaluarea efectuată de Comisie nu a constituit o sancțiune aplicată reclamantului pentru acțiunile unei persoane terțe, ci a vizat exclusiv verificarea credibilității și documentării veniturilor invocate ca justificare pentru anumite resurse financiare. În condițiile în care reclamantul a susținut că veniturile concubinei sale sau ale altei persoane apropiate au contribuit la justificarea unor sume de bani, este legitim și necesar ca aceste venituri să fie supuse unei verificări detaliate. Lipsa unor documente justificative care să sprijine aceste afirmații ridică suspiciuni și impune clarificări suplimentare.

277. Completul de judecată constată că evaluarea realizată de Comisie nu a fost una arbitrară în ceea ce privește persoanele apropiate reclamantului, ci s-a limitat la solicitarea de explicații privind sursele veniturilor utilizate pentru acumularea averii acestuia. Extinderea analizei asupra unei perioade mai lungi este justificată atunci când există discrepanțe financiare semnificative sau deficiențe în documentația prezentată. Această abordare este esențială pentru garantarea unui proces de verificare transparent, în conformitate cu normele legale privind integritatea și justificarea patrimoniului.

278. Proportionalitatea măsurii trebuie apreciată în raport cu importanța funcției pentru care candidatul aspiră. În cazul magistraților și al membrilor organelor de autoadministrare judecătorească, standardele de integritate sunt deosebit de ridicate, iar verificarea patrimoniului trebuie să fie realizată cu maximă rigurozitate. Un candidat care refuză să furnizeze documente clare privind sursele veniturilor sale sau ale persoanelor care au contribuit la bunăstarea sa nu poate invoca principiul proporționalității pentru a eluda obligația de transparență. Referirea la concluziile Comisiei de la Veneția nu este relevantă în acest context, deoarece verificarea veniturilor unei persoane apropiate este justificată atunci când aceste venituri sunt

utilizate pentru susținerea declarațiilor candidatului. În acest caz, Comisia nu a aplicat o măsură arbitrară, ci a urmărit să determine proveniența reală a mijloacelor financiare utilizate de reclamant, în conformitate cu cerințele legale. Această abordare este esențială pentru asigurarea integrității și transparenței în procesul de evaluare a candidaților pentru funcții din sistemul judiciar.

279. Completul de judecată constată că reclamantul nu a fost sancționat pentru conduita unei terțe persoane, ci i s-a solicitat să justifice resursele financiare utilizate pentru acumularea averii sale, aspect ce reprezintă un principiu fundamental al integrității financiare. Necesitatea verificării proporționale a acestor resurse este justificată de obligația de a asigura transparența și integritatea în sistemul judiciar. Lipsa de cooperare a reclamantului și refuzul său de a furniza documente justificative ridică suspiciuni rezonabile privind veridicitatea declarațiilor sale și împiedică verificarea corectă a situației sale financiare. În acest context, argumentul reclamantului, potrivit căruia măsurile de verificare ar fi fost disproporționate, este neîntemeiat și nu afectează legalitatea sau proporționalitatea evaluării efectuate de Comisie. Verificarea patrimoniului unui candidat la o funcție în sistemul judiciar este o cerință esențială pentru menținerea standardelor de integritate, iar refuzul de a colabora în acest proces nu poate constitui un motiv de exonerare.

280. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului confirmă importanța verificării patrimoniului unui magistrat pentru menținerea încrederii publicului în sistemul judiciar. În cauza *Kamenos c. Ciprului* (2017), CEDO a statuat că lipsa transparenței financiare poate justifica măsuri restrictive împotriva unui magistrat pentru protejarea integrității funcției publice. Prin urmare, constatările Comisiei de evaluare sunt legitime și justificate, iar contestația candidatului nu poate fi admisă.

281. În concluzie, Completul de judecată special subliniază că o verificare riguroasă a averii și veniturilor funcționarilor publici este esențială pentru prevenirea corupției și menținerea unor standarde ridicate de integritate. Refuzul candidatului de a coopera și lipsa de transparență în justificarea surselor financiare confirmă temeinicia concluziilor Comisiei de evaluare și impun respingerea contestației. Această abordare este necesară pentru a asigura încrederea publicului în justiție și pentru a garanta că funcțiile din sistemul judiciar sunt ocupate de persoane care respectă cerințele de integritate și transparență financiară.

282. În baza circumstanțelor expuse despre situația candidatului, Completul de judecată special confirmă existența unor dubii serioase, în temeiul art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, cu privire la conformitatea acestuia cu criteriul de integritate financiară, astfel cum este prevăzut la art. 8 alin. (4) lit. b) și art. 8 alin. (5) lit. c) și d) din aceeași lege. Aceste dubii rezultă cert din dezechilibrul de avere constatat pentru anii 2016, 2018 și 2021, precum și din lipsa unor explicații concludente privind sursa de proveniență a numerarului declarat de concubina lui Osoianu Sergiu pentru perioada 2016-2021, aspecte pe care candidatul nu a reușit să le justifice în mod clar și convingător nici în fața instanței de judecată.

IV. *Donația primită de concubina candidatului în 2017*

283. În declarația anuală pentru anul 2017, Osoianu Sergiu a menționat că concubina sa a primit o donație de 5.000 EUR (echivalentul a aproximativ 104.150 MDL) de la o rudă apropiată. Potrivit informațiilor disponibile Comisiei de evaluare, această rudă apropiată nu a avut venituri înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2012-2021. În răspunsurile sale către Comisie, candidatul a susținut că acești bani aparțin exclusiv concubinei sale și rudei apropiate a acesteia, negând orice legătură personală cu aceste fonduri. El a afirmat că situația a fost interpretată greșit de mass-media și de alte persoane interesate.

284. De asemenea, candidatul a declarat că ruda apropiată a concubinei sale lucrează în străinătate din anii '90 și deține cetățenie străină. Pentru a susține această afirmație, a prezentat o copie a cărții de identitate și o declarație pe propria răspundere a acestei rude, în care se precizează că persoana lucrează de mult timp peste hotare și își transferă veniturile în Republica Moldova. Totuși, informațiile furnizate nu conțin detalii clare despre locurile de muncă, veniturile obținute sau documente justificative privind sursa acestor venituri. Candidatul a susținut că această rudă apropiată a avut locuri de muncă suplimentare și beneficiază de toate asigurările și plățile sociale conform legislației statului străin în care lucrează. Cu toate acestea, nu au fost prezentate documente care să confirme valoarea acestor venituri sau plăți. În plus, candidatul a declarat că documentele privind transferul bancar din 2017 nu s-au păstrat, fapt care îngreunează verificarea veridicității declarațiilor sale.

285. În cadrul evaluărilor inițiale și reluate, a fost identificată o problemă legată de o donație în valoare de 7.000 EUR (echivalentul a aproximativ 146.440 MDL) primită de candidat de la o rudă apropiată în anul 2021. Pe parcursul evaluării reluate, Comisia a solicitat informații suplimentare privind sursa acestui venit și a primit detalii din partea rudei apropiate a candidatului despre veniturile sale din activități agricole. De asemenea, au fost furnizate documente oficiale de la Primăria satului care confirmă desfășurarea acestor activități agricole. Pe baza acestor informații, Comisia de evaluare a constatat că dubiile inițiale cu privire la proveniența fondurilor pentru donația respectivă au fost atenuate. În consecință, această problemă nu mai face parte din evaluarea reluată a candidatului.

286. Completul de judecată special constată că, în cadrul evaluărilor inițiale și reluate, Comisia i-a solicitat candidatului să furnizeze informații și documente justificative privind sursa mijloacelor bănești aferente sumei de 5.000 EUR, declarată ca donație primită de concubina sa în anul 2017. Candidatul nu a prezentat niciun document relevant care să confirme proveniența acestor fonduri. În evaluarea reluată, concubina candidatului a refuzat să ofere orice informație referitoare la activitățile sau veniturile rudei sale apropiate. Mai mult, aceasta a susținut că ruda sa fie nu dorește, fie nu are posibilitatea de a furniza date despre veniturile sale.

287. Completul de judecată special constată că, având în vedere faptul că reclamantul și concubina sa formează de facto o familie, legea îi impune candidatului obligația de a explica sursa veniturilor utilizate pentru acumularea averii concubinei sale. Simpla invocare a unei donații primite de la o rudă apropiată nu este suficientă

pentru a-l exonera de această obligație, în lipsa unor documente justificative care să ateste existența și legalitatea acestor mijloace bănești. Refuzul de a furniza informații relevante și lipsa unor dovezi clare afectează transparența declarațiilor și justifică dubiile exprimate de Comisie în cadrul evaluării.

288. Așadar, instanța de judecată constată că averea dobândită de candidat în ultimii 15 ani nu corespunde veniturilor declarate, având în vedere imposibilitatea verificării sursei donației de 5.000 EUR primite de concubina sa în 2017. Refuzul candidatului, al concubinei sale și al persoanelor indicate ca sursă a donației de a furniza informații privind proveniența acestor fonduri a obstrucționat Comisia în realizarea verificărilor necesare asupra veniturilor concubinei, conform cerințelor legale. Această lipsă de transparență și cooperare ridică dubii serioase cu privire la legalitatea și justificarea patrimoniului candidatului.

289. Completul de judecată constată că argumentul reclamantului, potrivit căruia Comisia de evaluare a formulat concluzii nejustificate și că acesta nu avea obligația de a furniza documente suplimentare privind donațiile de 5.000 EUR din 2017 și 7.000 EUR din 2021, este nefondat și nu înlătură problemele identificate în procesul de evaluare. Potrivit prevederilor art. 8 alin. (5) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, candidatul are obligația legală de a justifica proveniența mijloacelor financiare utilizate pentru donații și alte tranzacții relevante. Având în vedere că donațiile sunt tranzacții financiare semnificative, este justificat ca acestea să fie supuse verificării, mai ales în situațiile în care provin din surse externe sau de la persoane care nu pot demonstra capacitatea financiară de a le efectua.

290. Susținerile reclamantului, conform cărora Comisia ar avea obligația de a demonstra caracterul nelegitim al surselor sale financiare, sunt eronate. Sarcina probei revine candidatului, care trebuie să furnizeze dovezi clare și concludente privind proveniența veniturilor sale. În lipsa unor documente justificative sau în cazul unor discrepanțe evidente, Comisia are dreptul să formuleze dubii rezonabile cu privire la integritatea acestor tranzacții și să le includă în evaluarea generală a candidatului.

291. Completul de judecată constată că reclamantul nu a furnizat documente care să confirme veniturile persoanelor care au efectuat donațiile, ceea ce ridică semne de întrebare privind autenticitatea și legalitatea acestor transferuri. În cazul donației de 7.000 EUR din 2021, venitul impozabil al rudei care a efectuat transferul nu susține capacitatea financiară a acesteia de a efectua o astfel de plată, generând suspiciuni rezonabile. Dacă suma provine din surse legale, reclamantul ar fi trebuit să prezinte documente clare care să justifice proveniența fondurilor. În ceea ce privește donația de 5.000 EUR din 2017, nu există nicio documentație care să ateste veniturile obținute în străinătate de către persoana care a efectuat donația, ceea ce creează îndoieli similare cu privire la sursa reală a acestor bani.

292. Lipsa totală a documentelor care să clarifice aceste aspecte agravează suspiciunile privind lipsa de transparență a reclamantului. Într-o evaluare de integritate, simpla declarație conform căreia o persoană apropiată a efectuat o donație

nu este suficientă. Este necesară prezentarea unor documente verificabile care să demonstreze că sumele primite provin din surse legale. În absența unor astfel de dovezi, Comisia are motive întemeiate să mențină dubiile exprimate în cadrul evaluării.

293. Completul de judecată constată că standardele internaționale privind prevenirea corupției și transparența financiară, inclusiv cele promovate de GRECO (Grupul Statelor împotriva Corupției) și Comisia de la Veneția, subliniază importanța justificării surselor de venit pentru persoanele care ocupă sau aspiră la funcții publice. Acceptarea unor sume semnificative de bani sub formă de donație, fără documente clare care să ateste proveniența acestora, este incompatibilă cu standardele de integritate impuse magistraților. În acest context, dubiile exprimate de Comisie sunt justificate, în special în lipsa unor documente care să demonstreze legalitatea și autenticitatea acestor transferuri.

294. Reclamantul susține că Comisia a formulat concluzii fără probe, însă în realitate, evaluarea s-a bazat pe lipsa documentelor justificative furnizate de candidat. În astfel de cazuri, absența probelor nu exonerează candidatul, ci, dimpotrivă, creează premisele unor suspiciuni rezonabile privind transparența sa financiară. Mai mult, Comisia nu a făcut decât să aplice standardele legale și internaționale referitoare la verificarea integrității financiare, iar solicitarea de a justifica donațiile primite și efectuate nu este excesivă, ci reprezintă o cerință legitimă și necesară în evaluarea candidaților la funcții publice.

295. Având în vedere obligația expresă a reclamantului de a furniza documente justificative pentru donațiile declarate, lipsa acestor dovezi justifică pe deplin dubiile formulate de Comisie în cadrul evaluării. Prin urmare, reclamantul nu poate invoca lipsa unor concluzii obiective din partea Comisiei, atâta timp cât el însuși nu a furnizat probe concludente care să înlăture neclaritățile existente.

296. Completul de judecată constată că lipsa unor venituri documentate care să susțină capacitatea donatorilor de a efectua aceste donații ridică suspiciuni rezonabile asupra provenienței fondurilor. Standardele internaționale impun justificarea clară a surselor de venit, iar nerespectarea acestor cerințe afectează credibilitatea declarațiilor reclamantului. Comisia nu a formulat concluzii arbitrare, ci s-a bazat pe analiza documentară și pe lipsa de transparență a candidatului cu privire la aceste tranzacții financiare. Evaluarea realizată de Comisie este justificată și fundamentată pe principii legale clare referitoare la integritatea și transparența financiară.

297. Argumentul reclamantului, potrivit căruia Comisia i-a impus obligații excesive și nerezonabile prin solicitarea unor documente detaliate privind tranzacții financiare anterioare, inclusiv donații și transferuri bancare pe care el și apropiații săi nu aveau motive să le păstreze, este nefondat și contravine principiilor fundamentale ale transparenței financiare și integrității în funcția publică. Cerința de a justifica proveniența mijloacelor financiare nu reprezintă o obligație impusă în mod arbitrar sau retroactiv, ci constituie o exigență esențială în orice proces de verificare a integrității, prevăzută de legislația aplicabilă magistraților. Legea nr. 26/2022 și

standardele internaționale anticorupție stabilesc clar că orice venit declarat sau utilizat pentru tranzacții semnificative trebuie să fie documentat corespunzător.

298. Susținerea reclamantului conform căreia nici el, nici apropiații săi nu puteau anticipa necesitatea păstrării documentelor justificative este irelevantă, deoarece orice persoană care efectuează tranzacții financiare semnificative, inclusiv donații sau transferuri internaționale, are obligația legală și fiscală de a le documenta. Standardele de bună-credință și transparență impun ca orice candidat la o funcție în sistemul judiciar să își poată justifica patrimoniul și veniturile, indiferent de perioada în care acestea au fost obținute. Dacă reclamantul a beneficiat de sume de bani provenite din surse externe, era de datoria sa să se asigure că aceste tranzacții sunt documentate corespunzător, indiferent de momentul în care s-au produs. Prin urmare, lipsa acestor documente justificative consolidează dubiile Comisiei și confirmă necesitatea menținerii concluziilor formulate în cadrul evaluării.

299. Completul de judecată constată că solicitările Comisiei adresate reclamantului nu au fost nefirești, ci s-au bazat pe principiile fundamentale ale transparenței financiare. Reclamantul încearcă să minimalizeze importanța documentelor justificative, susținând că nu era rezonabil să fie păstrate acte referitoare la donații și transferuri internaționale de bani. Această argumentație nu este convingătoare, deoarece tranzacțiile internaționale sunt reglementate de norme stricte de conformitate fiscală și bancară. Lipsa oricărei dovezi privind un transfer bancar care să justifice donația semnificativă din 2017 ridică în mod justificat suspiciuni cu privire la proveniența fondurilor.

300. Donațiile semnificative, precum cele de 5.000 EUR și 7.000 EUR menționate anterior, nu sunt sume neglijabile și ar fi trebuit să fie documentate corespunzător. În absența unor documente clare, Comisia are dreptul să considere că proveniența acestor fonduri este neclară sau insuficient justificată. Reclamantul nu a fost sancționat pentru faptul că rudele concubinei sale nu au păstrat recipise, ci pentru faptul că aceste tranzacții ridică întrebări legitime privind transparența veniturilor sale. Lipsa documentelor justificative nu reprezintă o simplă formalitate, ci un element esențial în stabilirea integrității unui candidat la o funcție publică. În situația în care aceste documente nu există, candidatul trebuie să își asume riscul ca explicațiile sale să fie considerate insuficiente pentru înlăturarea dubiilor.

301. Reclamantul afirmă că Comisia a acționat cu exces de zel, aplicând în mod arbitrar criterii stricte de evaluare a veniturilor sale și ale persoanelor apropiate. Această susținere este nefondată, întrucât Comisia nu a impus cerințe excesive, ci a aplicat prevederile legale care obligă candidații să își justifice veniturile. În cazul în care veniturile unei persoane apropiate sunt utilizate pentru a justifica anumite tranzacții financiare, este firesc ca acestea să fie verificate. Această procedură nu reprezintă o încălcare a dreptului la viață privată, ci o măsură necesară pentru asigurarea transparenței și integrității procesului de evaluare.

302. Comisia nu s-a bazat doar pe simple dubii, ci a constatat lipsa unor documente esențiale care ar fi trebuit să fie disponibile. În aceste condiții, dacă reclamantul nu a

putut furniza probe clare care să justifice legalitatea veniturilor sale, Comisia avea tot dreptul să considere că dubiile exprimate nu au fost înlăturate. Astfel, evaluarea efectuată este justificată și se întemeiază pe aplicarea corectă a normelor legale privind verificarea integrității financiare.

303. Completul de judecată special constată că argumentul reclamantului, potrivit căruia nu putea anticipa necesitatea justificării acestor tranzacții financiare și că instanța ar trebui să analizeze caracterul rezonabil al cerinței de a înlătura dubiile privind proveniența fondurilor, este irelevant. Legea impune tuturor candidaților la funcții publice obligația de transparență, iar aceștia trebuie să fie în măsură să justifice veniturile și tranzacțiile lor financiare, indiferent de momentul în care acestea au fost efectuate. Absența documentelor justificative nu este o problemă de „imprevizibilitate”, ci una de conformitate cu cerințele de integritate. Implicarea altor persoane în aceste tranzacții nu exonerează reclamantul de responsabilitatea de a demonstra că mijloacele financiare utilizate de el provin din surse legale și justificate. Comisia de evaluare nu i-a impus reclamantului cerințe nefirești, ci doar i-a solicitat să respecte standardele legale de transparență financiară. Reclamantul avea obligația de a păstra și de a furniza documente justificative pentru tranzacțiile sale financiare, iar lipsa acestora justifică pe deplin dubiile exprimate de Comisie. Faptul că anumite persoane apropiate nu au păstrat dovezi privind transferurile bancare nu exonerează reclamantul de obligația de a-și justifica veniturile. Comisia nu a acționat în mod arbitrar, ci a aplicat standardele legale care impun verificarea provenienței fondurilor utilizate de candidați în scopul menținerii transparenței și integrității în sistemul judiciar.

304. Completul de judecată special constată că funcționarii publici, inclusiv magistrații, trebuie să manifeste un grad ridicat de diligență în respectarea obligațiilor fiscale și declarative, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauza *Rola c. Slovenia* (2016). Nerespectarea acestor obligații poate justifica sancțiuni administrative, iar în acest caz, decizia Comisiei este fundamentată pe dovezi clare și pe aplicarea unui standard obiectiv de verificare a averii și obligațiilor fiscale ale candidatului. Lipsa cooperării și refuzul de a furniza documente justificative constituie factori agravanți care împiedică promovarea evaluării și afectează credibilitatea reclamantului în exercitarea unei funcții publice.

305. Standardele de transparență financiară aplicabile magistraților sunt mai ridicate decât cele pentru alți funcționari publici, având în vedere rolul esențial al acestora în asigurarea justiției. Judecătorii trebuie să respecte cele mai înalte norme de etică și integritate, iar lipsa documentației privind donația primită de concubina candidatului, combinată cu refuzul de a furniza detalii relevante, ridică probleme serioase privind compatibilitatea acestuia cu funcția judiciară.

306. O excludere a verificării veniturilor și averii persoanelor apropiate candidatului ar compromite însăși esența mecanismului de control al averilor funcționarilor publici. Un astfel de precedent ar submina eficiența cadrului legal anticorupție și ar facilita acumularea nejustificată de averi, contrar scopului legislației

în vigoare. Într-un sistem judiciar bazat pe încrederea cetățenilor, orice neclaritate legată de sursa veniturilor unui magistrat poate avea un impact negativ asupra percepției publice și asupra legitimității întregului corp judecătoresc.

307. Comisia a identificat nereguli semnificative în legătură cu donația de 5.000 EUR primită de concubina candidatului în 2017, lipsa justificărilor documentare și refuzul de a furniza informațiile necesare clarificării acestui aspect. Aceste omisiuni afectează grav transparența și conformitatea declarațiilor financiare ale candidatului cu normele legale aplicabile. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauza *Kamenos c. Ciprului* (2017), confirmă necesitatea verificării patrimoniului unui magistrat pentru menținerea încrederii publicului în sistemul judiciar. Lipsa transparenței financiare poate justifica măsuri restrictive împotriva unui candidat, în vederea protejării integrității funcției publice.

308. În consecință, Completul de judecată special constată că concluziile Comisiei sunt întemeiate, iar contestația formulată de candidat trebuie respinsă. Lipsa de cooperare, refuzul de a furniza documente justificative și contradicțiile din declarațiile sale constituie factori agravanți care consolidează îndoielile privind integritatea sa financiară. Într-un sistem de justiție funcțional, transparența și conformitatea cu normele legale sunt principii fundamentale, iar orice încercare de evitare a acestor obligații justifică măsuri restrictive din partea autorităților competente.

V. Subestimarea valorii automobilului și neachitarea în termeni legali a impozitului pe venitul sub formă de creștere de capital

309. Instanța de judecată reține că în declarația sa anuală pentru 2014, candidatul a indicat prețul de achiziție al unui automobil Honda CRV ca fiind de 150.000 MDL (aproximativ 8.050 EUR). Ulterior, în declarația sa anuală pentru 2019, acesta a declarat că a vândut același automobil pentru suma de 177.030 MDL (aproximativ 9.000 EUR). Achitarea impozitului aferent creșterii de capital, în valoare de 665,62 MDL, a fost efectuată de către candidat doar după ce Comisia a ridicat această problemă în cadrul evaluării inițiale, ceea ce indică o omisiune inițială și confirmă existența unei datorii fiscale.

310. Candidatul a explicat că prețul mai mare la revânzare se datorează faptului că automobilul fusese achiziționat într-o stare deteriorată, iar el a suportat costuri de reparație și a efectuat îmbunătățiri. Cu toate acestea, nu a furnizat documente justificative care să ateste starea inițială a vehiculului sau costurile reparațiilor efectuate. În 2022, automobile similare se vindeau cu aproximativ 9.500 EUR (echivalentul a 191.000 MDL), ceea ce ridică îndoieli cu privire la valoarea declarată a automobilului în documentele candidatului.

311. Pe parcursul evaluărilor inițiale și reluate, candidatul nu a oferit explicații convingătoare și nu a prezentat documente de suport care să clarifice aceste discrepanțe. Achitarea impozitului abia după intervenția Comisiei nu poate înlătura dubiile privind integritatea sa financiară și etică, în special în contextul neachitării voluntare a obligațiilor fiscale în termenul prevăzut de lege. Astfel, aceste aspecte

mențin serioase îndoieli asupra veridicității declarațiilor candidatului și respectării normelor de transparență fiscală.

312. Completul de judecată menționează că, conform declarației anuale a candidatului pentru anul 2019, concubina sa a vândut un automobil Mercedes-Benz S400 (an fabricație 2000) contra sumei de 196.700 MDL (aproximativ 10.000 EUR). În timpul evaluării inițiale, candidatul nu a furnizat niciun document sau explicație privind contractul de vânzare-cumpărare menționat în declarația sa anuală pentru 2015 referitor la acest automobil. Tot în cadrul evaluării inițiale, referitor la neachitarea impozitului pentru creșterea de capital de către concubina sa, candidatul a insistat că aceasta nu avea obligația de a achita acest impozit, susținând că „nu a obținut niciun venit” din vânzarea automobilului. Explicațiile sale au fost contradictorii în ceea ce privește necesitatea achitării acestui impozit.

313. În timpul evaluării reluate, candidatul a declarat că nu este responsabil pentru acțiunile concubinei sale sau ale altor persoane cu care aceasta are relații familiale sau de altă natură. Totuși, bazându-se pe o interpretare eronată a legii, el a încercat să evite orice responsabilitate pentru neachitarea impozitului aferent creșterii de capital în urma vânzării acestui automobil, ceea ce ridică dubii serioase cu privire la onestitatea și integritatea sa. Instanța de judecată susține că, în calitate de judecător, candidatul are obligația de a respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, întrucât funcția judiciară impune exigențe mai mari decât cele aplicabile cetățenilor obișnuiți.

314. Astfel, circumstanțele expuse confirmă existența unor dubii serioase cu privire la integritatea financiară și etică a candidatului Osoianu Sergiu, în special în ceea ce privește nedeclararea și neachitarea în termen legal a impozitului aferent creșterii de capital obținute din vânzarea automobilului Honda CRV în 2019. Încălcarea obligațiilor fiscale nu poate fi considerată nesemnificativă, iar suma datorată ar fi putut fi mai mare dacă prețul de achiziție declarat și prețul de vânzare menționat în contract au fost subevaluate, aspect confirmat de prețurile de piață ale unor vehicule similare în anul 2022.

315. Completul de judecată relevă că există, de asemenea, îngrijorări privind integritatea financiară și etică a candidatului în raport cu veniturile concubinei sale și nedeclararea impozitului pentru creșterea de capital aferentă vânzării automobilului Mercedes-Benz S400. Deși candidatul susține că acest automobil a fost vândut la același preț pentru care a fost achiziționat cu patru ani mai devreme, lipsa documentelor justificative și neachitarea impozitelor aferente tranzacției ridică suspiciuni asupra corectitudinii declarațiilor sale. Aceste aspecte confirmă necesitatea unor verificări riguroase pentru a garanta respectarea obligațiilor fiscale și transparența patrimoniului candidatului.

316. În concluzie, instanța de judecată denotă că, în urma reevaluării candidatului și în conformitate cu decizia Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție din 1 august 2023, Comisia de evaluare a decis să nu includă în evaluarea finală anumite aspecte referitoare la nedeclararea unui automobil conform cerințelor

legale, subestimarea valorii a două vehicule și neachitarea impozitului aferent creșterii de capital obținute din vânzarea unui automobil aparținând concubinei candidatului. Această decizie a fost luată în baza analizei suplimentare a circumstanțelor și a documentației disponibile, fără a afecta concluziile generale privind evaluarea integrității și transparenței financiare ale candidatului.

317. Completul de judecată special consideră relevant de a menționa cauza Xhoxhaj c. Albaniei (2021), unde Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat importanța mecanismelor de vetting aplicabile judecătorilor și procurorilor, subliniind dreptul statelor de a institui proceduri stricte pentru verificarea integrității celor care ocupă funcții în sistemul judiciar. Curtea a evaluat legalitatea și proporționalitatea măsurilor adoptate de autoritățile albaneze și a constatat că statele au dreptul suveran de a implementa astfel de mecanisme, în special în situațiile în care corupția reprezintă o amenințare gravă la adresa justiției și a încrederii publicului în independența și imparțialitatea instanțelor.

318. Curtea a reținut că procedura de vetting a fost previzibilă, justificată printr-un interes public major și reglementată clar, oferind garanții suficiente pentru a asigura echitatea procesului. Un element esențial al acestui mecanism a fost posibilitatea de a contesta deciziile negative în fața instanțelor de judecată, ceea ce a reprezentat o protecție împotriva eventualelor abuzuri sau erori procedurale. De asemenea, măsurile adoptate de Albania au fost apreciate ca fiind proporționale în raport cu obiectivul urmărit, neconstituind o încălcare a drepturilor fundamentale protejate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

319. Aceste principii sunt relevante și în cazul Osoianu Sergiu, unde procedura de evaluare a fost concepută pentru a asigura respectarea standardelor de integritate și etică impuse funcției de judecător. În conformitate cu abordarea din cauza Xhoxhaj, evaluarea sa a avut drept scop consolidarea încrederii publicului în justiție, eliminarea vulnerabilităților legate de corupție și verificarea compatibilității candidatului cu cerințele impuse de Legea nr. 26/2022.

320. Un aspect esențial este că, la fel ca în cauza examinată de CEDO, procedura de evaluare a lui Osoianu Sergiu a respectat principiul dreptului la apărare, incluzând posibilitatea de a contesta decizia Comisiei de evaluare în fața instanțelor competente. Principiul proporționalității trebuie analizat prin prisma interesului general al societății de a avea un sistem judiciar funcțional și lipsit de suspiciuni privind lipsa de integritate. Similar cazului Albaniei, unde CEDO a considerat justificată adoptarea măsurilor de vetting pentru combaterea corupției, și în cazul Osoianu Sergiu, evaluarea trebuie înțeleasă ca parte a unui efort mai larg de reformare a sistemului judiciar din Republica Moldova.

321. De asemenea, procedura aplicată candidatului trebuie analizată nu doar din perspectiva drepturilor individuale, ci și prin raportare la interesul colectiv de menținere a unor standarde ridicate de profesionalism și moralitate în rândul magistraților. Scopul acestei evaluări nu a fost doar verificarea legalității acțiunilor sale, ci și respectarea principiilor transparenței și integrității, esențiale pentru

exercitarea funcției judiciare. Astfel, dacă au fost constatate discrepanțe între conduita sa și exigențele etice și legale, Comisia de evaluare și instanțele competente au autoritatea de a decide asupra compatibilității sale cu aceste standarde, fără ca aceasta să fie considerată o încălcare a drepturilor fundamentale.

322. Aplicând raționamentul din cauza *Xhoxhaj*, rezultă că mecanismul de evaluare a lui Osoianu Sergiu respectă standardele stabilite de CEDO, având un scop legitim, fiind reglementat prin norme clare și oferind garanții procedurale suficiente. Astfel, orice decizie adoptată trebuie analizată în raport cu interesul superior de protejare a independenței și integrității sistemului judiciar, iar standardele de integritate nu pot fi negociabile sau aplicate selectiv.

323. Completul de judecată special observă că, reclamantul a susținut că decizia Comisiei este disproporționată în raport cu constatările efectuate, argumentând că omisiunile constatate nu ar trebui să influențeze evaluarea sa. Totuși, principiul proporționalității nu poate fi interpretat în sensul tolerării unor abateri de la normele de integritate financiară. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza *Păduraru c. României* (2005) că autoritățile statale trebuie să asigure un echilibru între protecția drepturilor individuale și interesul public de menținere a încrederii în sistemul judiciar. În acest context, cerințele de transparență și conformitate fiscală impuse magistraților nu sunt excesive, ci necesare pentru garantarea unui sistem de justiție credibil și funcțional.

324. Pe baza acestor considerente, instanța apreciază că măsurile adoptate de Comisie sunt adecvate și justificate, având în vedere că reclamantul nu a oferit explicații clare și probe suficiente care să înlăture dubiile exprimate. Integritatea judecătorilor este esențială pentru menținerea încrederii publicului în sistemul de justiție, iar orice deviere de la normele de transparență și conformitate fiscală trebuie analizată cu maximă rigoare. Lipsa de cooperare, omisiunea de a prezenta documente justificative și neconcordanțele din declarațiile candidatului constituie factori agravanți care consolidează îndoielile privind respectarea principiilor de integritate de către acesta. Într-o societate democratică, unde justiția trebuie să fie un model de conformitate și transparență, orice abatere de la aceste standarde trebuie sancționată corespunzător pentru a preveni erodarea încrederii publicului în instituțiile statului.

325. Analizând comportamentul candidatului prin prisma Principiilor de la Bangalore privind Conduita Judiciară, se constată multiple încălcări ale standardelor etice impuse magistraților, afectând în mod direct percepția asupra integrității și profesionalismului său.

326. În ceea ce privește Principiul Independenței, care prevede că judecătorii trebuie să fie independenți și să evite orice situație ce le-ar putea afecta independența, Completul de judecată special remarcă faptul că acesta a invocat împrumuturi și donații nesuținute de documente, precum și economii suspecte ale concubinei sale, fără a putea justifica proveniența acestora. Acceptarea unor sume de bani fără a furniza documente justificative și refuzul de a clarifica tranzacțiile financiare ridică dubii privind independența sa financiară și posibilitatea unor influențe externe.

327. Mai mult, donația de 5.000 EUR primită de concubina sa în 2017 nu a fost documentată, iar refuzul de a furniza informații credibile afectează percepția asupra imparțialității sale. Neplata la timp a impozitelor și justificările neclare privind veniturile indică o atitudine neglijentă față de obligațiile legale, ceea ce contravine standardelor unui magistrat. Aceste aspecte subliniază importanța respectării principiilor de transparență și conformitate financiară, esențiale pentru menținerea încrederii publicului în sistemul judiciar.

328. Referitor la Principiul Imparțialității, care impune judecătorilor să fie transparenți și să evite orice situație ce ar putea crea suspiciuni de favorizare sau conflict de interese, candidatul a oferit explicații contradictorii privind situația sa financiară. Pe de o parte, a susținut că veniturile și cheltuielile concubinei sale nu trebuie luate în considerare în evaluarea sa financiară, însă, în alte contexte, a invocat existența unei familii pentru a beneficia de drepturi, precum obținerea unui lot de teren. Această inconsecvență demonstrează o utilizare oportunistă a normelor legale, în funcție de propriul interes, ceea ce ridică suspiciuni privind aplicarea imparțială a legii în activitatea sa profesională. În plus, lipsa justificărilor clare pentru anumite tranzacții financiare și acceptarea unor sume de bani fără documente oficiale generează îndoieli cu privire la integritatea sa și la posibilitatea existenței unor influențe externe incompatibile cu funcția de judecător.

329. În ceea ce privește Principiul Integrității, care prevede că un judecător trebuie să aibă o conduită ireproșabilă și să evite orice acțiune care ar putea pune la îndoială integritatea sa, candidatul a demonstrat lipsă de transparență în justificarea provenienței unor sume mari de bani, fapt ce contravine obligațiilor de integritate impuse de funcția sa. Subestimarea valorii unor bunuri și achitarea impozitelor doar după intervenția Comisiei pun sub semnul întrebării onestitatea declarațiilor sale. În plus, refuzul său și al concubinei sale de a furniza documente justificative privind economiile declarate ridică serioase îndoieli cu privire la corectitudinea raportărilor sale financiare.

330. Standardele internaționale privind transparența judiciară impun ca orice magistrat să poată justifica pe deplin resursele financiare pe care le deține. În acest caz, contradicțiile din declarațiile candidatului, lipsa documentației și refuzul de colaborare pun sub semnul întrebării probitatea sa morală și capacitatea de a respecta cerințele stricte de integritate impuse de funcția judiciară.

331. În raport cu Principiul Transparenței și Responsabilității, care obligă judecătorii să fie deschiși în acțiunile lor și să ofere explicații detaliate despre beneficiile primite, se constată că acesta a evitat să clarifice proveniența unor sume importante de bani și a refuzat să ofere detalii despre cheltuielile și veniturile concubinei sale. De asemenea, achitarea impozitelor doar după intervenția Comisiei indică o lipsă de responsabilitate și transparență, aspect incompatibil cu exigențele funcției judiciare. Lipsa cooperării și refuzul de a prezenta documente clare afectează credibilitatea sa și ridică îndoieli asupra modului în care gestionează obligațiile sale financiare, ceea ce constituie un factor agravant în evaluarea integrității sale.

332. Instanța de judecată remarcă faptul că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, un magistrat trebuie să fie nu doar imparțial, ci și să pară imparțial în ochii publicului. În cauza *Kamenos c. Ciprului* (2017), CEDO a subliniat că lipsa transparenței financiare poate justifica sancțiuni împotriva unui magistrat, deoarece afectează încrederea cetățenilor în sistemul judiciar. În cazul lui Osoianu Sergiu, dubiile privind conformitatea sa cu standardele de integritate sunt susținute de lipsa documentelor justificative, refuzul de colaborare, explicațiile contradictorii și neregularitățile în raportările sale fiscale. Aceste elemente justifică pe deplin necesitatea unei evaluări stricte a conformității sale cu principiile de integritate și transparență, esențiale pentru exercitarea funcției judiciare.

333. Pe baza acestor constatări, se concluzionează că judecătorul a încălcat multiple principii fundamentale ale Conduitei Judiciare, punând la îndoială independența, imparțialitatea, integritatea și transparența sa. Acceptarea unor venituri nejustificate, neplata la timp a obligațiilor fiscale și refuzul de a colabora cu Comisia generează o percepție negativă asupra corectitudinii și profesionalismului său.

334. În aceste condiții, dubiile privind conformitatea sa cu standardele de integritate judiciară rămân valide și pot afecta încrederea publicului în sistemul de justiție. Menținerea transparenței și respectarea celor mai înalte norme de etică sunt esențiale pentru protejarea credibilității instanțelor și pentru asigurarea unui act de justiție imparțial și echitabil.

335. În concluzie, un magistrat trebuie să fie un model de corectitudine și onestitate, iar orice încălcare a principiilor de transparență și integritate pune sub semnul întrebării capacitatea sa de a îndeplini funcția de judecător. În acest caz, comportamentul candidatului nu doar că nu a fost conform cu standardele impuse de lege, dar a demonstrat și o lipsă de responsabilitate în clarificarea situației sale financiare.

336. Într-o societate democratică, unde justiția trebuie să se bazeze pe profesionalism, onestitate și încredere, abaterile de la aceste principii nu pot fi tolerate. Orice încălcare a normelor de integritate afectează în mod direct credibilitatea sistemului judiciar și erodează încrederea publicului. Prin urmare, consecințele legale ale acestor fapte trebuie aplicate cu fermitate, pentru a menține standardele ridicate de etică și responsabilitate în exercitarea funcției judiciare.

337. Completul de judecată special constată că Osoianu Sergiu nu a reușit să înlăture dubiile serioase identificate de Comisia de evaluare, nici în cadrul ședințelor de judecată în fața instanței, cu privire la respectarea standardelor ridicate de etică și conduită profesională impuse unui judecător. Deși i s-a oferit posibilitatea de a prezenta explicații detaliate și probe concludente, acesta nu a demonstrat în mod clar și convingător că acțiunile sale sunt compatibile cu principiile transparenței, integrității și responsabilității care guvernează funcția judecătorească.

338. Mai mult, prin comportamentul său pasiv, prin explicațiile neconcludente și contradictorii, candidatul nu doar că nu a clarificat situația sa financiară, dar a consolidat suspiciunile Comisiei, transformându-le în dubiile serioase care afectează

evaluarea sa. Această atitudine este incompatibilă cu cerințele de transparență și onestitate impuse de standardele de integritate judiciară și ridică probleme serioase asupra conformității sale cu exigențele funcției de magistrat.

339. Analiza probelor prezentate în cauză arată că Comisia de evaluare a acționat cu diligență și în conformitate cu Legea nr. 26/2022, solicitând informații relevante de la instituțiile statului și de la instituțiile financiare pentru a verifica aspectele neclare din declarațiile candidatului. În plus, în temeiul art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, Comisia a oferit candidatului posibilitatea de a clarifica suspiciunile existente, solicitându-i date, documente și înscrisuri suplimentare care să susțină declarațiile sale.

340. Cu toate acestea, candidatul nu a utilizat pe deplin acest drept, adoptând o atitudine pasivă în ceea ce privește furnizarea probelor necesare pentru a-și susține poziția. Neîndeplinirea acestei obligații a dus la imposibilitatea Comisiei de a verifica veridicitatea susținerilor sale și de a înlătura dubiile apărute în urma examinării dovezilor incomplete sau contradictorii prezentate de candidat. Această lipsă de cooperare și de transparență afectează credibilitatea sa și pune sub semnul întrebării conformitatea sa cu standardele de integritate impuse unui magistrat

341. Completul de judecată special subliniază faptul că, atât în cadrul evaluării reluate, cât și în faza judecătorească, Osoianu Sergiu nu a reușit să înlătore suspiciunile care au condus la concluziile Comisiei de evaluare. În această situație, lipsa unor probe concludente împiedică instanța să constate existența unor circumstanțe diferite de cele reținute de Comisie.

342. Prezentarea datelor și informațiilor relevante este un drept al candidatului, însă refuzul tacit sau furnizarea unor informații incomplete determină apariția unor suspiciuni justificate asupra veridicității afirmațiilor sale. Prin urmare, în interesul propriu al candidatului era să furnizeze toate documentele necesare pentru clarificarea situației sale financiare și eliminarea oricăror neclarități. Refuzul său de a face acest lucru reprezintă un indiciu clar al lipsei de transparență, aspect incompatibil cu exigențele funcției de magistrat.

343. În consecință, Completul de judecată special nu identifică temeiuri legale pentru anularea Deciziei nr. 12 din 29 aprilie 2024, emisă de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Decizia contestată a fost emisă în conformitate cu prevederile legale, iar în cadrul procedurilor inițiale și reevaluate nu s-au constatat erori procedurale grave care să fi afectat echitatea procesului.

344. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului reiterează că evaluarea integrității unui magistrat trebuie să fie riguroasă, având în vedere impactul pe care deciziile acestuia îl au asupra societății și asupra încrederii publicului în justiție. În acest context, omisiunea unui judecător de a furniza clarificări în legătură cu veniturile sale și modul în care își gestionează resursele financiare constituie un factor esențial în evaluarea compatibilității sale cu funcția publică.

345. Un aspect relevant în această speță este faptul că, deși candidatul a fost informat cu privire la deficiențele constatate și a primit multiple oportunități pentru a le clarifica, acesta nu a reușit să ofere probe suficiente pentru a dovedi contrariul. Lipsa unui efort activ din partea sa de a colabora cu autoritățile confirmă concluzia Comisiei conform căreia dubiile serioase planează asupra integrității și transparenței sale financiare.

346. În aceste condiții, cererea de contestare formulată de Osoianu Sergiu este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, întrucât nu există motive juridice care să justifice anularea deciziei Comisiei de evaluare. Standardele impuse magistraților presupun respectarea unor cerințe stricte de integritate și responsabilitate, iar în acest caz, candidatul nu a demonstrat că îndeplinește aceste criterii.

347. Integritatea judecătorilor nu este doar o cerință formală, ci reprezintă un element fundamental pentru menținerea statului de drept și pentru protejarea încrederii publicului în sistemul de justiție. În acest context, orice lipsă de transparență, orice omisiune sau refuz de a colabora cu instituțiile de evaluare poate constitui un motiv justificat pentru nepromovarea evaluării și, implicit, pentru excluderea dintr-o funcție publică de mare responsabilitate. Respectarea principiilor etice și a obligațiilor de transparență este esențială pentru menținerea credibilității sistemului judiciar și asigurarea unui act de justiție echitabil și imparțial.

348. În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a) și (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea de contestare depusă de Osoianu Sergiu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, privind anularea deciziei nr. 12 din 29 aprilie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Osoianu Sergiu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Oxana Parfeni

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Diana Stănilă